

ΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΜΝΗΝΟΣ

Η ΓΕΦΥΡΑ ΤΟΥ ΤΑΡΑ

Τὸ νὰ ἐμμένῃ τις εἰς τὰ πάτρια καὶ θαυμάζῃ αὐτὰ, ὅταν πονηρὰ ἢ γελοῖα εἶναι, μαρτυρεῖ ἀνεμφυβίως μεγίστην ἀγροικίαν· τοῦναντίον δὲ νοῦς γενναῖος πειράται νὰ λαμβάνῃ τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις κελῶς ἔχοντα. Ἄλλ' εἰς ἡμᾶς τοὺς νεωτέρους Ἕλληνας συμβαίνει τι ἀτοπώτατον· παραλάβομεν μὲν ἀπὸ τοῦ πολιτισμοῦ τῶν νεωτέρων ἐθνῶν μετὰ πλείστον κακῶν καὶ ἐλάχιστα ἀγαθὰ, ἀλλ' ἀπερρίψαμεν τὴν ἀγνότητά τοῦ ἑλληνικοῦ βίου, τὴν ἀφέλειαν καὶ τὴν χάριν τῶν ἐθίμων ἡμῶν, τὸν ὑφαιόμενον θαυμασμὸν πρὸς πᾶν κελὸν Ἑλληνικόν, ὅπου ἂ θυμαῖστος χορὸς μας καὶ ἡ ἀθάνατος ἱστορία μας.

Πάσχουσι δὲ τὴν τοιαύτην νόσον ὅσοι τυχόν ἐγνώρισαν ὀλίγον τὸν βίον τῶν ξένων ἐθνῶν, γιγνώμενοι καταφρονηταὶ τῶν πατρίων, τῶν ἐθίμων, τῆς θειοτάτης τῶν γλωσσῶν, τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας, οὓς ἀποθαυμάζει ὁ πολιτισμὸς σύμπας. Οἱ πλείστοι εἰς ἀγνοίας, τινὲς δὲ ἐκ μωρίας, νομίζουσιν ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἔζων ὡς τραγλοῦται: ὁ περιούσιος λαὸς τοῦ θεοῦ εἰς τὴν φιλολογίαν, εἰς τὰς τέχνας, εἰς τὴν εὐγένειαν τοῦ δημοσίου βίου καὶ τὴν εὐμαρείαν τοῦ ἰδιωτικοῦ. Φρονοῦσι δὲ πλείστοι ὅτι ἐκ μικρολόγων κολογήρων καὶ ἀγενῶν ἀρχόντων ἀποτελεῖτο ἡ ἑλληνικὴ τοῦ Βυζαντίου αὐτοκρατορία, ἣτις ἐπὶ ἐννέα περίπου ἑκατονταετηρίδας ἦτο ὁ ἀδαμάντινος πύργος τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἀχαρίστου Εὐρώπης. Ἄλλου τινὸς ἐθνους ἦρας ἡ συγγραφεὺς εἶναι παρ' ἡμῖν γνωριμώτερος τῶν ἡρώων τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς καὶ τῶν ἀμιμῆτων συγγραφέων αὐτῆς, ἐν λεπτομερείᾳ δὲ γινώσκονται ὑπὸ πολλῶν ὁ βίος καὶ τὰ ἔργα τῶν μὴ Ἑλλήνων μεγάλων ἀνδρῶν. Ὅσον δὲ ἡ γνώσις εἶναι ἀπολύτως ἀγαθόν, τοσούτον εἶναι μικρότατον, καθ' ὅσον ταπεινοὶ τὸ φρόνημα τοῦ ἐθνους καὶ δὲν προάγει τοὺς πολίτας εἰς μεγαλόφρονες πράξεις.

Τοιαύτην, ἀγνωστον εἰς τοὺς πολλοὺς, παραβόλου ἀνδρείας πράξιν ἕνος τῶν θαυμαστοτά-

των ἀνδρῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους θὰ ἀφηγηθῶμεν ἠδῆ.

*

Ἐπὶ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ θρόνου τοῦ Βυζαντίου ἐβασίλευε κραταιῶς ὁ Μανουὴλ Κομνηνός, ὡς βασιλεὺς ἐλευθέρου, ἐπιεικῆς πρὸς τοὺς ἀμαρτάνοντας, μεγαλοπράγμων, καὶ τῆς πατρίδος ὑπερασπιστῆς καὶ σωτῆρ πολλῶν· ὡς στρατιώτης δὲ, ἔχων βίωμην γιγαντιαίαν, ἀνδρείαν παραβολωτάτην καὶ φιλοκινδυνώτατος, περιέβαλε διὰ στεφάνου δόξης τὴν αὐτοκρατορίαν νικήσας πολλάκις τοὺς Τούρκους, τοὺς Φράγκους, τοὺς Δαλμάτας, τοὺς Οὐγγρούς, τοὺς Νορμανδοὺς. Δεκαονταετῆς μόλις παρὰ τὴν Νέαν Καισάρειαν ἀραιώσας ἑαυτοῦ μετ' ὀλίγων ἐπέπεσεν εἰς τὸ μέσον τῶν πολεμίων, νικᾷ αὐτοὺς καὶ σώζει τοὺς ἠττημένους ἠδῆ καὶ εἰς φυγὴν τετραμμένους Ἕλληνας. Διὸ προτιμηθεὶς τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ Ἰσακίου, δυσείριδος, ὀξυθύμου καὶ τὸ σῶμα ἀσθενικοῦ, ἀνηγορεύθη αὐτοκράτωρ ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐτι ζῶντος, οἱ δὲ ἀρχόντες τοῦ στρατοῦ μετὰ θακρίων χάρας καὶ ἠδονῆς ἀπεδέξαντο τοῦτο, καὶ τῷ 1143, νεανίσκος ἐτι ἀγένειος, ἀνέβη τὸν θρόνον.

Παραλείποντες τὰ τοῦ λοιποῦ ἐνδοξοτάτου αὐτοῦ βίου, ἀλλότρια τῆς διατριβῆς ταύτης, ἐρχόμεθα εἰς τὸν πόλεμον τῆς αὐτοκρατορίας πρὸς τοὺς ἀπὸ βορρᾶ πολεμίους αὐτῆς Δαλμάτας καὶ Οὐγγρούς, καὶ τὴν ἡρωϊκὴν διαβάσιν τῆς γεφυρᾶς τοῦ Τάρα, δι' ὧν θὰ δεῖξωμεν ὅτι ἡ διαβάσις τῆς γεφυρᾶς τῆς Ἀρκολῆς ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος δὲν εἶναι πράξις μοναδικὴ ἐν τῇ ἱστορίᾳ.

*

Δαλμάται, Οὐγγροί, Χαλῆσιοι καὶ Πετζινάκι, στρατιὰ πεμπληθῆς καὶ γενναία, εἶχον παραταχθῆ εἰς τὴν πέραν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ Τάρα. Τὸ κύριον σῶμα τοῦ αὐτοκρατορικοῦ στρατοῦ ὠδηγούμενον ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Μανουὴλ ἔσπευδε πρὸς τὸν ποταμόν, ὅπου ἡ πρωτοπορεία αὐτοῦ ἐκινδύνευε νὰ κυκλωθῆ καὶ κατακτοῖ ὑπὸ

τῶν πολεμίων. Ἐκ τῆς ταχείας καὶ μακρῆς πορείας καὶ αὐτὸς ὁ ἵππος τοῦ φέροντος τὴν αὐτοκρατορικὴν σημαίαν εἶχεν ἀποκάμη. Ὁ αὐτοκράτωρ τότε λαβὼν τὴν σημαίαν ἀναβαίνει ἐπὶ τινος ὑψώματος, ὅπως φανεῖς θάρρος ἐνέπνευσεν εἰς τοὺς ἑαυτοῦ, τρόμον δὲ εἰς τοὺς ἀντιπάλους.

Ἡ μάχη ἐγίνετο κατὰ τὴν γέφυραν κρατερὰ, τῶν μὲν Ἑλλήνων προσπαθούτων νὰ ἀπωθήσωνται τοὺς Δαλμάτας, ἐκείνων δὲ νὰ ἐμποδίσωσι τὴν διαβασιν. Τῶν ἀντιμαχουμένων οἱ γενναῖοι ἔχουσι τὰς ὄψεις φρονικὰς ἐξ ὀργῆς, αἱ δὲ καρδίαι αὐτῶν ἰσχυρῶς πάλλονται ἐκ θυμοῦ καὶ μίσους, οἱ δὲ δειλοὶ ὠχροὶ ἐκ τοῦ τρόμου ἔχουσι εἰς τοὺς πόδας πλέον καὶ καρδίαν καὶ νοῦν. Βέλη καὶ λίθοι χειροπληθεῖς πέτονται ὑπὲρ τὴν γέφυραν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς πελέκει, ἀπειλατικά (ρόπαλα), ξίφη, δόρατα, κατατακόπουσι καὶ συντρίβουσι τὰς σάρκας καὶ τὰ ὅσθα τῶν ἀντιπάλων. Ἐρυθραίνονται τὰ ἀγνά ρεῖθρα τοῦ ποταμοῦ, ταραχὴ δὲ δαιμονιώδης, αἰμωγαὶ καὶ κραυγαὶ ἐπινίκιοι καὶ κρότος τῶν συγκρουσμένων ὅπλων ἀντηχοῦσιν εἰς τὰς ὄχθας αὐτοῦ καὶ τοῖς ἀπέναντι βράχους. Αἱ ἀλπιδες σημαίνουσιν ἀδικαίπτως τὸ πολεμικόν, οἱ δὲ ἀξιοματικοὶ προβαίνουσιν εἰς τοὺς προμάχους παρασύροντες ἐμπρὸς τὰ τάγματα καὶ τὰς ἴλας.

Ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς μάχης ὁ αὐτοκράτωρ καταβαίνει ἀπὸ τοῦ ὑψώματος καὶ τὴν σημαίαν φέρων διὰ τῆς ἀριστερᾶς, εἰς τὴν δεξιάν δὲ πάλιν τὸ βαρυτάτον δόρυ αὐτοῦ ὀρμᾶ εἰς συμπεπυκνωμένους τοὺς πολεμίους ἀκολουθοῦσι τὸν βασιλέα καὶ τὴν ἱεράν σημαίαν τῆς πατρίδος οἱ Ἕλληνες συνεσπειραμένοι ὡς τεῖχος ἀδικαίπτουσι, καὶ ἐμπειρόντες διακρηγνύουσι τὴν φάλαγγα τῶν πολεμίων, ὠθοῦσιν αὐτοὺς πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ τρέπουσιν εἰς φυγὴν.

Ὁ Μανουὴλ Κορνηνός, ὑπερέχων κατὰ τὴν

βώμην τοῦ σώματος καὶ τὴν εὐφυγίαν πάντας τοὺς συγγρόνους αὐτῷ καὶ αὐτοὺς τοὺς περιβόητους κατὰ τὴν ἀνδρείαν Φράγκους ἱππότες, πολυβρύλητος διὰ τὴν καταφρόνησιν πρὸς τοὺς κινδύνους, ἄνευ ἀσπίδος καὶ θώρακος, σχεδὸν ἄοπλος, εἶχεν ὀρμῆσιν πρὸς τοὺς ἐχθρούς. Διαβὰς δὲ τὸν ποταμὸν περιβάλλεται τὰ ὅπλα αὐτοῦ καὶ διώκει αὐτοὺς φεύγοντας προτροπάδην. Φυγὴ ὀλεθριωτάτη, διότι ἠκολούθει φόνος δαιμόνιος. Ἀλλὰ μετὰ μακρὰν διώξιν πάντες μὲν σχεδὸν οἱ Ἕλληνες ἀποκαμύοντες ἐστήσαν, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἀκολουθούμενος ὑπὸ δύο μόνων, τοῦ Ἰωάννου Δούκα καὶ τοῦ Ἰωάννου Καντακουζηνοῦ, ἐδίωκε τοὺς φεύγοντας φόνον ἐπιφέρων πολὺν, ὅτε τέλος συγκρουσθεῖς πρὸς τριακοσίους Δαλμάτας, πολλοὺς μὲν, κτυπῶν καὶ κτυπούμενος, ἐρόνευσε, καὶ διεσκόρπισε πάντας, μονομαχήσας δὲ πρὸς τὸν ἀρχιζουπάνον Βακχίνον, ὑπερέχοντα, κατὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἀκμὴν τοῦ σώματος, αὐτὸς μὲν ἐλαβε πληγὴν εἰς τὸ πρόσωπον, δαιμόνως δὲ τραυματίσας ἐκείνον ἀφώπλισε καὶ παρέδωκεν εἰς τὸν Καντακουζηνόν καὶ τὸν Δούκαν, οἵτινες ἐπανῆλθον εἰς τὸ στρατόπεδον μετὰ τοῦ Βακχίνου, ἀκολουθοῦμενοι ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος, μόνου ἄγοντος τεσσαράκοντα αἰχμαλώτους, ἀφ' οὗ ὑπὲρ τοὺς πενήκοντα κατὰ τὴν διώξιν ἐρόνευσεν. Ἡ ὄψις αὐτοῦ ἢ εὐγενῆς καὶ γενναία ἐλάμπεν εἰς τὸν δύνοντα ἥλιον περισσότερον τῆς παγγρύσου αὐτοῦ πανοπλίας.

Μετ' ὀλίγον δὲ οὐ μόνον πρέσβεις τῶν πολεμίων ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ ἡγεμὼν αὐτῶν ἐλθὼν ἐρρίψεν ἑαυτὸν πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ αὐτοκράτορος συγγνώμην αἰτούμενος ὡς ἰκέτης, καὶ μεθ' ὀρκίων ὑπέσχετο ὅτι δούλος θέλει εἶναι τῶν Ἑλλήνων ἀκολουθῶν μετὰ στρατίας, ὅπου ἤθελε στρατεύει ὁ βασιλεὺς.

Κ. Γ. ΖΗΣΙΟΥ

ΜΙΜΗΣΙΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΣ

Εἰς θεάτρων παραστάσεις, ζωρὰς σκινογραφίας,
Πῶς συρρέομεν ἀθρόοι! πόσα, πόσα εἰς μουσεῖα
Δαπανῶμεν καὶ εἰς ἄλλα καταστήματα παντοῖα,
Νὰ θαυμάσωμεν εἰκόνας σπεύδοντες καὶ ζωγραφίας,
ἦτοι ἀτελεῖς μιμήσεις
Τῶν ἀριστοτεχνημάτων, ἄπερ πλαστούργει ἡ Φύσις,
καὶ αὐτῶν ὀλιγορούμεν
Τῶν ἐξόχων πρωτοτύπων, ἢ ψυχρῶς τὰ θεωροῦμεν!

Φ. Α. ΟΙ...

Ο ΜΥΡΜΗΞ ΚΑΙ Η ΜΕΛΙΣΣΑ

ΔΙΑΛΟΓΟΣ

[Πολλοὶ μαθηταὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου καὶ Γυμνασίου συνίστασι ζωρὸν ὄμιλον. Ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς μαθητικῆς ἐπιμελῶς ὑπάρχει βιβλιοθήκη καὶ τοῦ τοίχου κοσμοῦσιν ἐπ' αὐτῶν ἀνηρτημένοι μεγάλοι ζωολογικοὶ πίνακες. Τῶν μαθητῶν ἄλλοι μὲν ἀναγινώσκουσιν, ἄλλοι δὲ παρατηροῦσι τὰ διάφορα ζῷα ζωρῶς τινὲς διελεγόμενοι. Τὴν προσοχὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον πάντων ἐγείρει ὁ ἐπόμενος διάλογος ἀρξάμενος μετὰ τὴν Γεωργίον καὶ Δημοσθένους].

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ (πρὸ τοῦ πίνακος τῶν ἐντόμων ἀγαπινώσων μεγαλοφώνως). « Πυγολαμπίς, ἰνδικὸς κἀνθρακός, ἐλαφοκἀνθρακός, λαμπυθήλαια, ζωνοφόρος τῆς Βρασιλίας, μὴλολόνη, σῆς, ἀκρίς, σίλψη, τέττιξ, ὠτοσκώληξ, ἀχίτας, χρυσόχρους, κἀνθρακός τοῦ ἐδάφους... »

ΓΕΩΡΓΙΟΣ (διακόπτων τὸν Δημοσθένην καὶ συνεχίζων αὐτὸς τὴν ἀνάγνωσιν καὶ δεῖξιν τῶν ἐντόμων). — Σφῆξ, μυρμηκολέων, τερμίτις, ἀνθρήνη, μύρμηξ, μέλισσα.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ. — Τί ἐκ τούτων τῶν ἐντόμων θεωρεῖς καλλίτερον, Γεώργιε;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ. — Ἀναμφιβόλως τὸν μύρμηκα καὶ οὔτε ἄλλος τις, οὔτε σύ, οὐδ' ἂν ἤθελες ὅλην τὴν βιοτικὴν δύναμιν τοῦ ὁμωνύμου σου ἀναπτύξει, θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποδείξῃ ἄλλο τι ἐντομὸν τοῦ μύρμηκος καλλίτερον. Χαῖρε, ὦ μύρμηξ, τῶν ἐντόμων βασιλεῦ!

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ. — Ὅχι δὰ τόσος ἐνθουσιασμός ὑπὲρ τοῦ μύρμηκος. Πάντοτε εἶσαι ὑπερβολικός, Γεώργιε. Στοιχηματίζω ὅτι, ἂν θελήσης νὰ συζητήσωμεν, καὶ σύ ὁ ἴδιος καὶ πάντες οἱ παρόντες φίλοι θὰ ὁμολογήσωσιν ὅτι ἡ μέλισσα εἶνε καλλίτερα καὶ αὐτοῦ τοῦ μύρμηκος ὥστε ἐγὼ δικαίως δύναμαι νὰ ἀναφωνήσω: Χαῖρε, ὦ μέλισσα, τῶν ἐντόμων βασίλισσα!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ. — Καὶ τί εἶνε ἐργατικώτερον τοῦ μύρμηκος;

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ. — Μήπως δὲν εἶνε ἐπίσης ἐργατικὴ καὶ ἡ μέλισσα; Ἐπειτα ἡ μὲν μέλισσα ἵπταται, ὁ δὲ μύρμηξ ἐρπεί ἐπὶ τῆς γῆς ταπεινός.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ. — Μὲ συγχωρεῖς. Ταῦτα λέγων λησμονεῖς ὅτι ὑπάρχουσι καὶ μύρμηκες ἵπταμενοι.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ. — Τινὲς τὸ ὁμολογῶ ἄλλ' αἱ μέλισσαι πᾶσαι.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ. — Καὶ τί μὲ τοῦτο; Ἐάν εἰς μόναν τὰ πτερὰ συνίστατο ἡ ἀξία, ἔπρεπε τὸ γένος

τῶν κοράκων νὰ ἦτο ἀνώτερον τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες, ὡς καὶ οἱ μύρμηκες, βαίνοσιν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ δὲν ἵπτανται, ὡς αἱ μέλισσαι.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ. — Ἀνόμοια συγκρίσεις, Γεώργιε. Ἄλλως, εἶμαι βέβαιος ὅτι, ἂν ὑπῆρχον καὶ ἀνθρώποι ἵπταμενοι, καὶ σὺ θὰ προτιμάς νὰ συνηριθμῆσαι μετὰ τῶν πτερωτῶν μᾶλλον ἢ μετὰ τῶν ἀπτερόν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ. — Ἀφοῦ λοιπὸν καὶ σὺ ὁμολογεῖς ὅτι, διὰ νὰ προτιμήσῃ τις μετὰ τῶν δύο τὸ ἐν, δὲν πρέπει μονομερῶς νὰ βλέπῃ εἰς μίαν καὶ μόνην ἐκατέρου ἰδιότητα, μὴ βλέπῃ καὶ σὺ εἰς μόνην τὴν προσομιλῆσαι τῶν μελισσῶν πτῆσιν, ἀλλ' ἰδὲ καὶ τὴν ἐξοχὸν ἀρετὴν τῆς ἀλληλοβοηθείας, ἣτις παρατηρεῖται μετὰ τῶν μυρμηκῶν. Ὅταν μύρμηξ τις δὲν δύναται μόνος νὰ σῶσιν σπῆρον τινά, ἐρχεται καὶ δεύτερος καὶ τρίτος, καὶ βοηθοῦσιν ἀλλήλους, καὶ τὸ ἀδύνατον εἰς τὸν ἕνα γίνεται κατορθωτὸν διὰ τῆς βοηθείας τῶν πολλῶν. Εἶδες ὅμως ποτὲ τοιαύτην καὶ μετὰ τῶν μελισσῶν ἀλληλοβοηθειάν;

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ. — Ἄλλ' αἱ μέλισσαι δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην ὁμοίας ἀκριβῶς ἀλληλοβοηθείας, διότι ἐκάστη τούτων, σοφῆ, δὲν αἶρει ὑπέρτερον τῆς δυνάμεώς της φορτίον. Ἐχεις ὅμως μέγα λάθος, ἂν νομίζῃς ὅτι καὶ αἱ μέλισσαι δὲν συμβοηθοῦνται. Ὑπαγε εἰς τὰ μελισσοτροφεῖα καὶ ἴδε τὴν ἀλληλοβοηθειάν μετὰ τοῦ καταμερισμοῦ τῆς ἐργασίας θαυμασίως λειτουργοῦσαι ἀνά τὰ σμήνη τῶν μελισσῶν. Τούτων ἄλλη μὲν φέρει τὸ μέλι εἰς τὴν κυψέλην, ἄλλη τὸ βάλκει εἰς τὴν θέσιν του, ἄλλη τὸ φυλάττει διὰ νὰ μὴ κλαπῇ ὑπὸ τῶν κηφήνων, ἄλλη διορθοῖ τὰς κηρήθρας καὶ ἄλλαι ἄλλα ἐργάζονται μεθ' ἁρμονίας πᾶσαι καὶ τάξιος. Δὲν ἐνθυμῆσαι τί περὶ τούτου ἐπερώνει ἄλλοτε ὁ διδάσκων τὴν ζωολογίαν καθηγητής; « Εἶθε, εἶπαγε, τὴν τοιαύτην τῶν μελισσῶν δραστηριότητα καὶ τάξιν καὶ ἁρμονίαν καὶ ἀλληλοβοηθειάν νὰ ἐπεδείκνυντο καὶ οἱ μαθηταὶ ἐντὸς τῶν σχολείων των καὶ αἱ οἰκογένειαι ἐντὸς τῶν οἰκιῶν των καὶ οἱ λαοὶ ἐντὸς τῶν βασιλείων των! »

ΓΕΩΡΓΙΟΣ. — Ἐστὼ παραδέχομαι ὅτι καὶ αἱ μέλισσαι κέκτηνται τῆς ἀλληλοβοηθείας τὴν ἀρετὴν. Ἀλλ' ἐν τῇ ἐπιμονῇ καὶ ὑπομονῇ εἰς τὴν

ἐργασίαν του εἶνε ἀνυπερβλήτος ὁ μύρμηξ. Καὶ διὰ τὴν ἐννοήσῃς τοῦτο... (ἀπευθυνόμενος εἰς παριστάμενον μαθητήν). Ἀνάγνωθι παρακαλῶ, φίλε Θεόδωρε, ἕτι περὶ τούτου μοὶ ἀνεγίνωσκας ἐκ τοῦ περὶ τῶν ἰδιοτήτων τῶν ζῶων βιβλίου. (Ὁ Θεόδωρος λαμβάνει τὸ βιβλίον ἐκ τῆς βιβλιοθήκης).

Πολλοὶ μαθηταί. — Μεγαλοφώνως, νὰ ἀκούσωμεν πάντες.

Αἰλοὶ. — Ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἴδωμεν τίς θὰ ἐξέλθῃ νικητὴς ἐκ τῆς συζητήσεως ταύτης.

Θεοδωρος (ἀναγινώσκων). «Εἰς μαθητὴς ἐμελέτα τὸ μάθημα τῆς γεωμετρίας του. Τὸ διήλθεν ἀπὸς, δις, τρίς, τετρακίς, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸ ἐκμάθῃ. Ἐρριψε τότε βαρυνθεὶς κατὰ γῆς τὸ βιβλίον του καὶ ἐξηπλώθη ὀκνηρῶς εἰς τὴν κλίνην του, ὅτε βλέπει μύρμηκα κρατῶντα κόκκον ὑπέρτερον τοῦ ἀναστήματός του καὶ ἀναβαίνοντα τὸν παρακείμενον τοῖχον τοῦ παραθύρου. Ὁ μαθητὴς παρετήρει μετὰ περιεργείας τὸν μύρμηκα, ὅστις ἀνέβαινε ἐπανειλημμένως, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ βάρους ἐκρημνίζετο. Ἐνίστατο ἐπιπτεν, ἐνῶ ἐπλησίαζεν ἤδη νὰ ὑπερβῇ τὸν τοῖχον τοῦ παραθύρου· δὲν παρήτει ὁμοῦς τὸν κόκκον του, οὐδὲ ἀνέκοπτε τὰς προσπάθειάς του. Ὁ μαθητὴς, ἐθαύμαζε τὴν ἐπιμονὴν καὶ ὑπομονὴν του. «Εἶμαι περιεργός, ἀνέκραξε, νὰ ἴδω ἂν αὐτὸς ὁ μύρμηξ θὰ κατορθώσῃ τέλος ν' ἀναδιβάσῃ εἰς τὸ παράθυρον τὸν σπόρον του!» Καὶ συγχρόνως ἠρήθει τὰς ἀναβάσεις καὶ τὰς πτώσεις του. Ἄπαξ, δις, τρίς, δεκάκις, εἰκοσάκις, τεσσαρακοντάκις ἀναβαίνων κατεκρημνίσθη. Ἄλλ' ἴδου τὴν τεσσαρακοστὴν πρώτην φορὰν τὸ κατώρθωσεν. «Ἄαχα!» ἀνεφώνησε τότε ὁ μαθητὴς πλήρως ἐκπληξέως καὶ κατεπλήθησεν ἀπὸ τῆς κλίνης του. Κατὰ τύχην ἐπάτησε τὸ βιβλίον τὸ ὅποιον εἶχε πρὸ ὀλίγου ῥίψῃ. Ἐρουθίασε τότε δι' ἐντροπήν καὶ ἀναλαβὼν τὸ βιβλίον του εἶπεν: «Ἄν εἶχον ἐν μόνον μέρος τῆς ἐπιμονῆς καὶ ὑπομονῆς αὐτοῦ τοῦ ζωύφιου, θὰ ἐμάκθανον πρὸ πολλοῦ τὴν γεωμετρίαν μου». Τὸ εἶπε καὶ τὸ ἐπραξεν· ἐκτετε ὁ μαθητὴς οὕτως ἠρήθει μετὰ τῶν ἀρίστων τῆς τάξεώς του καὶ οἱ καθηγηταὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τῇ αἰφνιδίᾳ ἀλλοιώσεως του.

Πολλοὶ μαθηταί. — Εὖγε εἰς τὴν ἐπιμονὴν καὶ ὑπομονὴν τοῦ μύρμηκος.

Γεωργίος (θριαμβευτικῶς πρὸς τὸν Δημοσθένην αὐπαύοντα). — Βλέπεις λοιπόν, ὦ φίλε, ὅτι αἱ ἀνυπερβλήτοι αὐταὶ τοῦ μύρμηκος ἀρεταὶ κλείουσι τὸ στόμα τοῦ ἐπικινέτου τῆς μελισσῆς.

Δημοσθένης. — Ὅχι δὲ! ἔχε καὶ σὺ, ὡς ὁ μύρμηξ σου, ὑπομονὴν, καὶ μὴ νόμιζε ὅτι στερεῖται τοιαύτης ἡ μέλισσα, ἥτις οὐδέποτε παύεται μετ' ἐπιμονῆς καὶ ὑπομονῆς ἐργαζομένη. Αὕτη, ἐξερχόμενη λίαν πρῶι τῆς κυψέλης τῆς

δὲν ἀποκλίνει μέχρις ἐσπέρας ἀπὸ ἄνθος εἰς ἄνθος ἐριπταμένη καὶ ἀπ' αὐτῶν τὸ γλυκὺ μέλι καὶ τὸ εὐώδες κηρίον συγκομιζούσα δι' ἄλλεπαλλήλων ὁρῶν εἰς τὴν κυψέλην τῆς. Καὶ τίς ἤθελε ποτε προτιμήσει τὸν μύρμηκα, ὑπὲρ τὴν μέλισσαν, ἥτις μετὰ τῆς ἐπιμονῆς καὶ ὑπομονῆς ἐκείνου συνενῶ καὶ τῆς φιλομουσίας τὴν φαιδρότητα, διότι, ἐνῶ ἀδιαλείπτως ἐργάζεται, ἀδιαλείπτως καὶ ἄδει τὸ ἄσμα τῆς φιλεργίας διὰ βόμβου ἁρμονικοῦ; Καὶ τίς ἤθελε ποτε προτιμήσει ὑπὲρ τὴν μέλισσαν τὸν κλέπτην μύρμηκα, ὅστις, πάντοτε ἄφρονος, εἰσέρχεται εἰς τὰ ἐρμάκια, εἰσχωρεῖ εἰς τὰ ψωμιά, ἐμβαίνει εἰς τὸ σάκχαρον καὶ πανταχόθεν ἀποφέρει τὰ κλέμματα εἰς τὴν ἀποθήκην του; Ἦλθεν ὁ κλέπτης οὗτος νὰ ἀρπάσῃ πολλάκις καὶ τῆς μελισσῆς τὸν θησαυρόν, ἀλλ' ἐκόλλησαν οἱ πόδες του εἰς τὸ μέλι καὶ ἐπλήρωσε τὴν κλεψὴν διὰ τοῦ θανάτου του.

Γεωργίος. — Καὶ πῶς τολμᾷς σὺ νὰ κατηγορῆς τὸν μύρμηκα, τὸν ὅποιον οἱ κίβωνες ὕμνουσιν, ἐπαινῶν δὲ καὶ αὐτὴ ἡ Ἁγία Γραφή; Ἀκούσατε τί περὶ αὐτοῦ λέγει: (Ἀναγινώσκει λαμβάνων ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τὴν ἁγίαν Γραφήν). «Ἦθι πρὸς τὸν μύρμηκα, ὦ ἄνηρέ, καὶ ζήλωσεν ἰδὼν τὰς ἡδύς αὐτοῦ καὶ γενεὸν ἐκείνου σοφώτερος. Ἐκείνου γὰρ γεωργίου μὴ ὑπάρχοντος, μηδὲ τὸν ἀναγκάζοντα ἔχων, μηδὲ ὑπὸ δεσπότην ὄν, ἐτοιμάζεται θέρος τὴν τροφήν, πολλὴν τε ἐν τῷ ἀμῆτῳ ποιεῖται τὴν παράθεσιν.» Αὐτὰ γράφει ὁ σοφὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν βασιλεὺς διὰ τὸν μύρμηκα, τὸν ὅποιον σὺ τόσον κατηγορεῖς!

Πολλοὶ μαθηταί τῶν ἐλληνικῶν σχολείων. — Ἐξηγήσατε, παρακαλοῦμεν, τοὺς λόγους τούτους τῆς ἁγίας Γραφῆς.

Γεωργίος. — Ἡ Γραφή λέγει πρὸς τὸν ἄνηρόν, ὅστις, βαρυνόμενος νὰ ἐργασθῆ μένει πτωχὸς καὶ πειναλὸς: «Ὁ ἄνηρέ, ὕπαγε εἰς τὸν μύρμηκα καὶ ἴδε καὶ ζήλευσε τὴν φιλεργίαν του καὶ γενεὸν ἐκείνου φρονιμώτερος. Διότι ὁ μύρμηξ ἐνῶ δὲν ἔχει ἴδιον ἄγρον, ἐνῶ δὲν ἔχει οὐδὲν ἀιτάσσοντα κύριον, ἐτοιμάζει αὐθόρμητος τὴν τροφήν του κατὰ τὸ θέρος καὶ κἀμνει πολλὴν προμήθειαν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ θερισμοῦ.» Αὐτὰ λέγει ἡ Γραφή. Ἐπαινῶ δὲ τὴν ἐργατικότητα τοῦ μύρμηκος καὶ προτρέπει τοὺς ἄνηρούς νὰ μιμηθῶσιν αὐτόν, τὸν ὅποιον ὁ κύριος οὗτος, ὑπὲρ τὸν σοφὸν σοφισθεὶς, ὑβρίζει καὶ κατηγορεῖ.

Τίνας. — Ἀδικῶς.

Δημοσθένης. — Ἀλλὰ δικτὶ δὲν ἀναγινώσκεις καὶ τὰ κατωτέρω; Δὸς λοιπόν εἰς ἐμὲ τὴν βίβλον, ὅπως ἀποδείξω ἐνώπιον πάντων ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ ἁγία Γραφή, ἐπαινῶ ὑπὲρ τὸν μύρμηκα τὴν μέλισσαν. (Ἀναγινώσκει λαβὼν τὴν βίβλον). «Ἦ πορευθήτη πρὸς τὴν μέλισσαν, ὦ ἄνηρέ, καὶ μαθεὶ ὡς ἐργάτις ἐστὶ, τὴν τε ἐργασίαν ὡς σεμνὴν ποιεῖται, ἥς τοὺς πόρους βασιλεῖς

καὶ ἰδιώται πρὸς ὑγιαίνον προσφέρονται. ποθεινὴ δὲ ἐστὶ πᾶσι καὶ ἐπίδοχος· καίπερ οὕσα τῇ ῥώμῃ ἀσθενῆς, τὴν σοφίαν τιμῆσασα προήχθη».

Τίνας. — Ἐπὶ τὸ ἀπλούστερον, παρακαλοῦμεν.

Δημοσθένης. — Διὰ νὰ προτρέψῃ ἡ Γραφή εἰς ἐργασίαν τὸν ἄνηρον, φέρει ὡς παραδειγμα καὶ τὴν μέλισσαν λέγουσα: «Ἐλθέ, ὦ ἄνηρέ, καὶ πρὸς τὴν μέλισσαν, καὶ ἴδε πόσον εἶνε ἐργατικὴ καὶ μετὰ πόσης σοφίας ἐργάζεται. Τὸ μέλι, ὅπερ συνάγει διὰ τῶν κόπων τῆς, εἶνε τροφὴ ὑγιεινὴ. Τὸ τρώγουσιν οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ λαοί. Διὰ τοῦτο εἶνε ἀγαπητὴ καὶ περιφρημὸς ἡ μέλισσα. Εἶνε μικρὰ ἡ δύναμις τῆς, ἀλλ' ἐπειδὴ μετὰ τόσης σοφίας ἐργάζεται, διὰ τοῦτο προσδεύει.» Αὐτὰ λέγει ἡ Γραφή διὰ τὴν μέλισσαν τὴν ὅποιαν περισσότερον τοῦ μύρμηκος ἐπαινῶ, διότι εἶνε ἐργατικὴ, διότι ἐργάζεται μετὰ θαυμαστῆς σοφίας, διότι συναγεῖ τὸ γλυκὺ μέλι καὶ τὸ εὐώδες κηρίον τῆς, καρπούς πολυτίμους, δι' οὓς δικαίως ἀγαπᾶται καὶ τιμᾶται ὑπὸ τε ἰδιωτῶν καὶ βασιλέων.

Πολλοὶ. — Εὖγε εἰς τὴν ἐργατικότητα καὶ σοφίαν τῆς μελισσῆς.

Γεωργίος. — Ναὶ ἀλλ' ὁ κύριος πρέπει νὰ ἀνακαλέσῃ τὰς ἐναντίον τοῦ μύρμηκος ὕβρεις του· εἰ δὲ μὴ, λέγω καὶ ἐγὼ τὴν μέλισσαν του κακοῦργον καὶ φρονεῦτριαν.

Δημοσθένης. — Πῶς; Λέγεις· ἀλλὰ δὲν ἀποδεικνύεις.

Γεωργίος. — Τὸ ἀποδεικνύω ἁμίσως. Ὅτε ἡμῖν μικρότερος, διερχόμενος μετὰ τινῶν φίλων μου διὰ τινος μελισσοτροφείου, εἰσῆλθον ἐκεῖ μετ' αὐτῶν, ἀπόντος τοῦ μελισσοτρόφου, ὅπως φάγωμεν μέλι. Εὐθὺς ὡς ἀπεκαλύψαμεν κυψέλην τινὰ, αἱ ἐν αὐτῇ μέλισσαι ὤρμησαν ἐναντίον μας μυρία, καὶ μετ' ἠνάγκασαν νὰ φύγωμεν ἐκείθεν κινῶντες εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὅστε ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας οἱ ὀφθαλμοὶ μας ἦσαν κεκλεισμένοι καὶ αἱ παρειὴ καὶ ἐξωγκωμέναι ὡς ψωμιά. Δὲν εἶνε τοῦτο δεινὴ κακοῦργία τῶν μελισσῶν; (Γέλωτες).

Δημοσθένης. — Τοῦτο εἶνε δικαία τιμωρία τῶν κλεπτῶν.

Γεωργίος. — Ἄφες αὐτὰ! Αἱ μέλισσαι εἶνε κακοῦργοι, πλήττουσαι ἀνηλεῶς διὰ τοῦ κέντρου των. Αἱ μέλισσαι εἶνε φρονεῦτριαι, φρονεούσαι καὶ ρίπτουσαι εἰς τὴν κυψέλην των τοὺς κηρίους.

Δημοσθένης. — Τοῦναντίον. Αἱ μέλισσαι εἶνε δικαιοτάται ἐκδικητρίαι τῆς κλεπτικῆς ἄνηρίας, ἥτις, παράσιτος, σφετερίζεται τοὺς ξένους ἰδρώτας. Ἀλλὰ διὰ νὰ εἰμῶθα δίκαιοι κριταί, πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἔχουσι τὰ καλά των καὶ οἱ μύρμηκες, ἀλλ' αἱ μέλισσαι πολὺ τούτους ὑπερέχουσι. Καὶ ἡ μὲν κατὰ τῶν μελισσῶν τοῦ Γεωργίου κατασφῶ ἐξηγεῖται ἤδη. Ὁ φίλος μαινεται ἐπὶ κατ' αὐτῶν, δεινὰ παρ' αὐτῶν παθῶν, ὅτε ἡ-

θέλησε νὰ κλέψῃ τὸ μέλι των. Ἀλλ' ἡμεῖς οὐδένα λόγον ἔχομεν νὰ κατασφῶμεθα κατὰ τῶν μύρμηκων. Φίλοι πρὸ πάντος τῆς ἀληθείας ὁμολογοῦμεν καὶ τούτων καὶ τῶν μελισσῶν τὰς ἀρετάς. Εἶνε καλὸς ὁ μύρμηξ, διότι εἶνε προνοητικὸς, ἐργατικὸς, συμβουλοθητικὸς. Ἀλλὰ καλλιτέρα εἶνε ἡ μέλισσα, διότι ἐνῶ ἔχει καὶ αὐτὴ πάσας ταύτας τὰς ἀρετάς, εἶνε ἀκόμη καὶ φιλόμουσος, διότι ἀγαπᾷ τὴν μουσικὴν, καὶ ἀνδρεία, διότι ἐπιτιθεταὶ διὰ τοῦ κέντρου τῆς, χωρὶς νὰ φοβῆται, καὶ ἐναντίον τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐναντίον παντός ἄλλου ζῴου, τὸ ὅποιον ἤθελε τολμήσει νὰ παραδικῆ τὴν κυψέλην τῆς. Καὶ ὁμοιάζει ἡ μέλισσα πρὸς τὸν ἀνδρείον στρατὸν, ὅστις γενναίως ὑποστηρίζει τὴν πατρίδα του ὅταν ὁ ἐχθρὸς τὸν προσβάλλῃ. Ἀλλ' ἐκτός τούτου ἡ μέλισσα ἔχει καὶ ἄλλα καλά, διὰ τὰ ὅποια εἶνε πολὺ καλλιτέρα ἀπὸ τὸν μύρμηκα. Διότι ἐνῶ οὗτος ὁμοιάζει πρὸς τὸν ἰδιοτελεῖ φιλάργυρον, ὅστις θησαυρίζει μόνον δι' ἑαυτὸν καὶ τοὺς οἰκείους ἀποκλειστικῶς, ἡ μέλισσα καὶ ἑαυτὴν καὶ τὰ μικρὰ τῆς τρέφει διὰ καλλιτέρας ἢ ὁ μύρμηξ τροφῆς καὶ τοὺς ἀνθρώπους εὐεργετῆ διὰ τοῦ καλλίστου μελιτός τῆς καὶ εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ προσφέρει τὰ εὐώδη κηρία τῆς. Καὶ εἶνε ὁμοίᾳ ἡ μέλισσα πρὸς τὸν φιλόσοφον καὶ φιλόσοφον καὶ φιλόπατριον καὶ φιλόθεον πλούσιον, ὅστις πιστῶς ἐκτελεῖ καὶ τὰ πρὸς τοὺς οἰκείους καὶ τὰ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὰ πρὸς τὸν Θεὸν ἱερά του καθήκοντα. Ὁμολογήσατε λοιπόν ἤδη πάντες εὐκρινῶς ἂν ὁ μύρμηξ ἢ ἡ μέλισσα εἶνε καλλιτέρα.

Πάντες (μὴ φωνῆ μηδὲ τοῦ Γεωργίου ἐξαιρουμένων). — Ἡ μέλισσα, ἡ μέλισσα. (Χειροκροτήματα).

Δημοσθένης. — Χειροκροτημάτων ἄξιον εἶνε μᾶλλον τὸ ἐν πῆξῳ λόγῳ ποίημα, ὑπὲρ συνίσταξεν ὁ Θεόδωρος, ὅστις, ὡς γνωστόν, κέκτηται πολὺ τὸ ποιητικὸν ταλάντον, καὶ ὄντινα παρακαλῶ νὰ μετ' ἀπαγγείλῃ αὐτὸ, ὡς καλλίστον ἐπίλογον μετὰ τὰ εἰρημμένα.

Πάντες. — Μελίσσα, Μελίσσα.

Θεοδωρος (ἀπαγγέλλων). — Ὁ Θεὸς εἶνε ὁ πρῶτος καὶ ὁ μέγας διδάσκαλος.

Ὁ ἄνθρωπος εἶνε πάντοτε μαθητὴς.

Ἡ φύσις εἶνε βιβλίον.

Εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο ὁ Θεὸς ἐγράψε ζώσας τὰς διδασκαλίας του.

Ὅτε ἐπλαττε τὰς τάξεις τῶν ζωύφιων, εἶπεν εἰς τὸν μύρμηκα καὶ εἰς τὴν μέλισσαν: «Διδάσκετε τὸ μάθημα τῆς φρονήσεως, τῆς φιλεργίας, τῆς ἀλληλοβοηθείας καὶ τῆς τάξεως εἰς τὰ γένη τῶν θνητῶν.»

Τὰ ζωύφια ταῦτα οὐδέποτε παρέβησαν τὸ θεῖον πρόσταγμα.

Ὅταν ὁ μύρμηξ ἐξέρχεται μετὰ σπουδῆς ἐκ τῆς φωλεᾶς του, καὶ μετὰ σπουδῆς ἐπιστρέφει σὺν τὸν κόκκον του, λέγει εἰς τὸν ὄκνηρόν: ἐργάσθητι.

Ὅταν αὐτόκλητος σπεύδῃ ν' ἀνακουφίσῃ τὸν σύντροφόν του ἔλκοντα ἀνώτερον τῶν δυνάμεών του βάρος, τότε λέγει εἰς τοὺς γηγενεῖς: Συμβοηθεῖσθε.

Ὅταν ἡ μέλισσα ἔδουσα ἵπταται ἀπὸ ἄνθος εἰς ἄνθος καὶ ἀποφέρει τὸν γλυκὺν της χυμόν, τότε λέγει εἰς τοὺς ἀμελεῖς: Ἐπιμελήθητε.

Ὅταν πλήττουσαι τοῖς κέντροις ἀποκτείνωσι καὶ ῥίπτωσι τοὺς κηφήνας ἐξω τῶν οἰκιῶν των, τότε ἀναθεῶσαι πρὸς τὰς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων: Μὴ ἐστέ ἀργοὶ ἐν μέσῳ ἡμῶν.

ΜΗ ΠΛΗΡΩΝΗΣ ΤΙΠΟΤΕ ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ ΑΚΡΙΒΑ ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΕΚ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΤΟΥ ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΥ

ΟΤΕ ἤμην παιδίον ἐπταετής τὴν ἡλικίαν, οἱ φίλοι μου ἐορτήν τινα ἐπέληρωσαν τὸ θυλάκιόν μου δηναρίων. Ἐγὼ κατηνύθην τότε πρὸς μικρὸν ἐμπορικόν, ὅπου ἐπωλοῦντο παιγνίδια διὰ τὰ παιδιά. Ἀλλὰ θελήσας ἐκ τοῦ ἤχου συρίκτρας, ἦν καθ' ὁδὸν παρετήρησα εἰς τὰς χεῖρας ἄλλου παιδίου, προθύμως τῷ προσήνεγκα πάντα μου τὰ νομίσματα δι' αὐτὴν κατόπιν ἐπορεύθην εἰς τὰ ἴδια καὶ ἀνέβηκινον συρίζων εἰς τὸν οἶκον, λίαν ἐνθουσιάζων ἐκ τῆς συρίκτρας μου, ἀλλὰ καταθρομβῶν ὅλην τὴν οἰκογένειαν. Οἱ ἀδελφοί μου, οἱ ἀδελφαὶ καὶ οἱ ἐξαδέλφοι ἐνοήσαντες τὸ εἶδος, ἔπερ ἠγόρασα, μὲ εἶπον ὅτι εἶχον ὀσσεῖς περισσότερα τοῦ ὅσον ἤξιζε. Τοῦτο δὲ μ' ἐνεθύμισε πόσα καλὰ ἠδυνάμην ν' ἀγοράσω διὰ τοῦ υπολοίπου τῶν χρημάτων μου. Καὶ ἐκείναις με περιεγέλω τὸςον διὰ τὴν τρέλλαν μου, ὅστ' ἐγὼ ἐβαλλον φωνὰς ἀγανακτικῆς. Ἀλλ' οἱ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου συλλογισμοί μου μὲ προῦξένον περισσοτέρην λύπην ἢ ὅσην ἡ συρίκτρα μὲ παρεῖχεν εὐαρέστησιν.

Τοῦ δὲ μικροῦ τούτου συμβάντος, ἦν καὶ κατόπιν συνείδησιν εἰς αὐτό, ἡ ἐντύπωσις ἐξηκολούθησ' ἐνεργούσα ζωηρὰ εἰς τὸ πνεῦμά μου: Ὅπως ὥστε συχνά, ὁσάκις ἐπειραζόμεν ὑπὸ τῆς ὀρέξεως τοῦ ν' ἀγοράσω πράγμα τι μὴ ἐπιναγκῆς, ἔλεγον ἐνδομύχως πρὸς ἑμαυτόν: «Μὴ ἐξώδευε παραπολλὰ διὰ τὴν συρίκτραν» καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐσωζον τὰ χρήματά μου. Ἀφοῦ ἠλικιωθὴν καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν κόσμον καὶ παρετήρησα τὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων, ἀπήντησα πολλούς, λίαν πολλούς, οἱ ὅποιοι ἐξώδευον παρὰ πολλὰ διὰ τὴν συρίκτραν των.

Ὅταν ἐβλεπον κανένα παραπολύ κενόδοξον ἐραστὴν ἀυλικῆς εὐνοίας, θυσιαζόντα τὸν καιρὸν του εἰς τὴν προσδοκίαν πρῶτης ἀκροάσεως, τὴν ἀναπαύσιν, τὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἀρετὴν του, ἴσως

Ὁ Κύριε, πόσα διδάσκεις καὶ διὰ μόνων τῶν ζωῶν τούτων!

Ποίησον καὶ τοὺς νεκροὺς ἡμᾶς μαθητάς σου προνοητικούς καὶ φιλεργούς, ὡς τοὺς μύρμηκας, καὶ ὡς τὰς μέλισσας, εὐτάκτους, ἀνδρείους καὶ εὐεργετικούς.

Τῆς μελίσης τὸ μέλι γλυκαίνει τοὺς θνητούς, καὶ ὁ κηρὸς αὐτῆς, εὐώδης, καίεται εὐπρόσδεκτος εἰς τοὺς ναοὺς σου.

Ὅτω καὶ τὰ ἔργα ἡμῶν ἔστωσαν ὠφέλιμα εἰς τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς συμπολίτας καὶ τὴν πατρίδα ἡμῶν, καὶ πᾶς ὁ βίος ἡμῶν ἔστω ὡς ἀγία εἰς τὸν βωμόν σου προσφορά.

Κ. Α. ΔΙΑΔΕΙΣΜΑΣ

καὶ τοὺς φίλους του, ἴν' ἀξιωθῆ αὐτῆς, ἔλεγον κατ' ἑμαυτόν: «ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίδει παραπολλὰ διὰ τὴν συρίκτραν του.»

Ὅταν ἐβλεπον ἄλλον τινὰ ἐραστὴν δημοτικότητος, ἐπιμόνως ἐνασχολούμενον εἰς ἀγῶνας πολιτικούς, παραμελοῦντα τὰς οἰκιακὰς του υποθέσεις καὶ καταστρέφοντα ἑαυτὸν διὰ τῆς παραμελήσεως ταύτης. «Καὶ οὗτος, ἔλεγον, τῷ ὄντι παραπολλὰ πληρώνει διὰ τὴν συρίκτραν του.»

Ὅταν πάλιν παρετήρουν ἄθλιον θυσιαζόντα εἰς πᾶν εἶδος εὐζωίας πᾶσαν τέρψιν καὶ χαρὰν ἐκ τοῦ εὐπειεῖν τοὺς ἄλλους πηγάζουσαν, πᾶσαν τὴν ὑπόληψιν τῶν συμπολιτῶν του καὶ τὴν ἐκ τῆς εὐεργετικῆς φιλίας ἡδονήν, χάριν πλοῦτου συσσωρεύσεως: «ὁ πτωχὸς ὁ ἄνθρωπος! καὶ πάλιν ἔλεγον, πράγματι πληρώνει παραπολλὰ διὰ τὴν συρίκτραν του!»

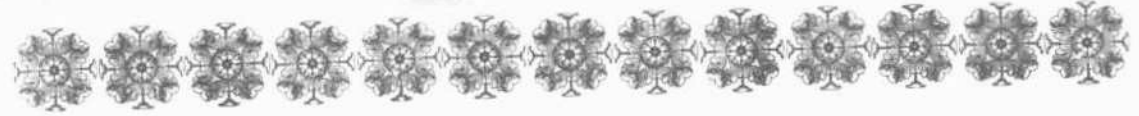
Ὅταν ἀπῆντων φιληθόνον, θύοντα πᾶν εἶδος ἀξιοπαίνου πνευματικῆς προόδου ἢ καὶ παρουσίας εἰς μόνας τὰς κατ' αἴσθησιν ἡδονάς, «ταλαίπωρος ἄνθρωπος!» ἔλεγον «καὶ σὺ λίπην εἰς σεαυτὸν προῦμηθευσας ἀνθ' ἡδονῆς: δίδεις παραπολλὰ διὰ τὴν συρίκτραν σου.»

Ὅταν ἐβλεπον κανένα ἐραστὴν κομψῶν ἐνδυμάτων, κομψῶν ἐπιπλῶν, κομψῶν ἀμαξῶν, καὶ πάντων ὑπὲρ τὴν κατάστασίν του, δι' ἅπαν εἰς χρῆσιν ὑπεβαλλετο καὶ ἐτελεύτα τὸ στάδιόν του ἐν δεσποτηρίῳ «Ἀλλοίμονον» ἔλεγον, «καὶ οὗτος ἐπληρώσεν ἀκριβὰ, πολὺ ἀκριβὰ, διὰ τὴν συρίκτραν του.»

Καὶ ἐν γένει δὲ παρετήρησα ὅτι κατὰ μέγα μέρος οἱ δυστυχῆ τῶν ἀνθρώπων τοῖς ἐπήρχοντο ἐκ τῆς ψευδοῦς των περὶ τῆς ἀξίας τῶν πραγμάτων ἐκτιμήσεως καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ἐδίδον παραπολλὰ διὰ τὰς συρίκτρας των.

[Ἐκ τῆς Ἀγγλικῆς].

Φ. Α. Οἱ.

Ο ΔΕΚΑΗΕΝΤΑΕΤΗΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ

[Συνέχεια ἴδε τεῦχος ζ', σελίδα 104.]

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'

Φάλαινα ἢ μακροπτερύγιος.

ΕΙΣ ἔμπειρος φαλαίνοθηρευτῆς, οἷος ἦτο καὶ ὁ πλοίαρχος Ἰλ, πρέπει τὰ πάντα νὰ προσβλέπῃ καὶ νὰ λαμβάνῃ πᾶσαν προφύλαξιν διὰ τὴν δυσκολωτάτην ἀλίσταν τῶν κητοειδῶν. Οὐδὲν παρημέληθη ἤδη.

Καὶ πρῶτον ὁ πλοίαρχος ὠδήγησε τὴν φαλακινίδα, οὕτως ὥστε νὰ πλησιάσῃ τὸ κῆτος, ἔχων τὸν ἀνεμον ἐναντίον ἵνα μὴ κρότος τις καταδείξῃ τὴν προσέγγισίν των. Ὁ κελουστῆς Ὀβικ διηύθυνε τὴν λέμβον τῆς προσβολῆς, ἀκολουθῶν τὴν ἐκτεταμένην καμπύλην τὴν ἐσχηματισμένην ἐκ τοῦ ἐρυθροῦ τῶν πτεροπόδων μαλακίων σωροῦ, εἰς τὸ μέσον τῆς ὁποίας ἦτο ἡ φαλακινίδα: οὕτω δὲ θὰ τὴν περιεκύκλων. Ὁ κελουστῆς οὗτος ἦτο ναυτῆς ψυχραίμος καὶ ἐνέπνεεν ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν πλοίαρχον Ἰλ. Δὲν ἐφοβοῦντο ἀπ' αὐτοῦ οὔτε ἀσταγμά, οὔτε ἀπροσεξίαν.

— Προσοχὴ εἰς τὸ πηδάλιον, Ὀβικ, λέγει ὁ πλοίαρχος, πρέπει νὰ κρυφθῶμεν ἕως οὐ ρίψωμεν τὰς ἀρπάγας.

— Ἐνόησα, πλοίαρχε, ἀπεκρίθη ὁ κελουστῆς. Θὰ ἀκολουθήσω τὴν περιφέρειαν τῶν ἐρυθρῶν ὑδάτων, οὕτως ὥστε νὰ ἔχωμεν ἐμπροσθέν μας πάντοτε τὸν ἀνεμον.

— Καλὰ! εἶπεν ὁ πλοίαρχος Ἰλ. Παιδιά, μὴ κλῆνετε τὸν ἐλάχιστον θύρυνθον κωπηλατοῦντες.»

Αἱ κῶπαι, ἐνδεδυμένοι με στῶμα ἀχύρου, ἐκινούνο ἀθρόβως. Καὶ ἡ λέμβος ἐπιδειξίως διευθυνομένη ὑπὸ τοῦ κελουστοῦ, εἶχε πλησιάζει τὸν πλατὺν σωρὸν τῶν μαλακίων. Αἱ κῶπαι τῆς ἀριστερᾶς ἐβυθίζοντο ἀκόμη εἰς τὸ πρᾶσινον καὶ διαυγὲς εἰσέτι ὕδωρ, ἐνῶ αἱ τῆς δεξιᾶς ἀνυψοῦσαι τὸ ἐρυθρὸν ὑγρὸν, ἐφαίνοντο ὡς βεβρεγμένοι ἐκ σταγόνων αἵματος.

«Κρασί καὶ νερὸ! εἶπεν εἰς ναύτης. — Ναι, ἀπήντησεν ὁ πλοίαρχος Ἰλ, ἀλλὰ νερὸ λίσσα καὶ κρασί, τὸ ὅποιον δὲν δύναται τις νὰ θέσῃ εἰς τὸ στόμα του! Ἐμπρός παιδιά, αἰωπῆ καὶ κωπηλασία ἰσχυρά!

Ἡ φαλακινίς, ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ κελουστοῦ Ὀβικ, ὠλισθαίνεν ἀθρόβως ἐπὶ τῶν λιπαρῶν ὑδάτων ὡς νὰ ἐπλεεν ἐπὶ στρώματος ἐλαίου.

Ἡ φαλακινίς δὲν ἐκινεῖτο καὶ δὲν ἐφαίνετο ὅτι παρετήρησε τὴν λέμβον περιγράφουσαν περὶξ αὐτῆς περιφέρειαν. Ὅτω δὲ ἀπεμακρύνετο ἀπὸ τοῦ Πηλιγκρίν, τοῦ ὁποίου ἡ ἀπόστασις ἐσμικρύνετο ὀλίγον κατ' ὀλίγον.

Εἶναι παράδοξον πῶς φαίνονται τόσον μικρὰ τὰ ἀντικείμενα ἐν τῷ ἀχανεῖ πελάγει εἰς μικρὰν ἀπόστασιν, τόσον μικρὰ ὡς νὰ ἐβλέποντο ὑπὸ ἀνεστραμμένου φακοῦ τηλεσκοπίου. Τοῦτο βεβαίως συμβαίνει, διότι δὲν ὑπάρχουσι ἐκεῖ πλησίον ἀντικείμενα ἄλλα πρὸς σύγκρισιν. Τὸ Πηλιγκρίν λοιπὸν ἐν τῷ πελάγει ἐσμικρύνετο εἰς τὴν κόρην τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ ἐφαίνετο πλέον μεμακρυσμένον ἢ ὅσον πράγματι ἦτο. Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ὁ πλοίαρχος καὶ οἱ ναῦται ἦσαν ὀπισθεν τῆς φαλακινίς, ἥτις ἦτο ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλοίου καὶ τῆς φαλακινίδος. Καὶ ὁ μικρότατος θύρυνθος ἤδη ἦτο ἐπικίνδυνος, διότι ἐπρεπε νὰ ρίψωσι τὰς ἀρπάγας ἐκ τῶν πλαγίων ἀποτελεσματικῶς, πρὶν ἐγερθῆ ἡ προσοχὴ τοῦ ζώου.

«Κωπηλατεῖτε ἡσυχώτερα, παιδιά, λέγει χαμηλῆ φωνῇ ὁ πλοίαρχος.

— Μοῦ φαίνεται, ἀπεκρίθη ὁ Ὀβικ, ὅτι ἡ μαρίδα ἡσθάνθη κατὰ τι ἀναπνέει ἡσυχώτερον τώρα.

— Σιωπὴ! Σιωπὴ! ἐπανέλαβεν ὁ πλοίαρχος.

Μετὰ πέντε λεπτὰ ἡ φαλακινίς ἦτο εἰς ἀπόστασιν διακοσίων μέτρων ἀπὸ τῆς φαλακινίς, Ὁ κελουστῆς ἦτο ὀρθὸς εἰς τὴν πρύμναν τῆς ὀδηγίᾳ δ' αὐτοῦ ἐπλησιάζον πρὸς τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν τοῦ θηλαστικοῦ, ἀποφεύγοντες μετὰ μεγίστης προσοχῆς νὰ διέλθωσι πλησίον τῆς φοβερᾶς οὐρᾶς, τῆς ὁποίας ἐν κτύπημα μόνον ἤρκει νὰ συντρίψῃ τὴν λέμβον.

Εἰς τὴν πρῶραν, ὁ πλοίαρχος Ἰλ, τὰς κνήμας ἔχων διεστηκυίας, ἵνα στηρίζηται κάλλιον, ἐκράτει τὴν λόγχην ἐν ταῖς χερσίν, ἔτοιμος νὰ τὴν βυθίσῃ εἰς τὰς σάρκας τοῦ ὄγκου τοῦ ἐξερχομένου ἐκ τῆς θαλάσσης. Πλησίον τῆς θαλάσσης ἐν τῇ λέμβῳ ἦσαν οἱ κῶδοι, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἦσαν τὰ σχοινία τὰ δεδεμένα πρὸς τὰς ἀρπάγας, ἵνα μὴ διαφύγῃ ἡ φαλακινίς εἰς τὰ ἄμετρα βάθη τοῦ πελάγου.

— Ἐτοιμοί, παιδιά: ἐψύθυσεν ὁ πλοίαρχος.

— Ναι, ἀπήντησεν ὁ Ὀβικ, συσφίγγων τὴν κώπην ἐν ταῖς πλατείαις του χερσίν.

— Πλησιάσον! ἐμπρός!

Ὁ κελουστῆς ὑπήκουσε καὶ ἡ φαλακινίς ἔλθε

πρός τὰ πλευρά του ζώου εις δέκα ποδῶν ἀπόστασιν. Δὲν ἐκινεῖτο αὕτη, ἐφαίνεται κοιμημένη. Λι φαλαίναι συλλαμβανόμεναι καθ' ὕπνον, εἶναι λεία εὐκόλοισι καὶ πολλῶσι συμβαίνει, ὥστε τὸ πρῶτον κτύπημα νὰ ἐπιφέρῃ τὸν θάνατον.

« Ἡ ἀκίνησις αὕτη εἶναι παράδοξος! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ πλοίαρχος, ἡ πονηρὰ δὲν κοιμᾶται καὶ ὅμως!... Κἄτι τρέχει! »

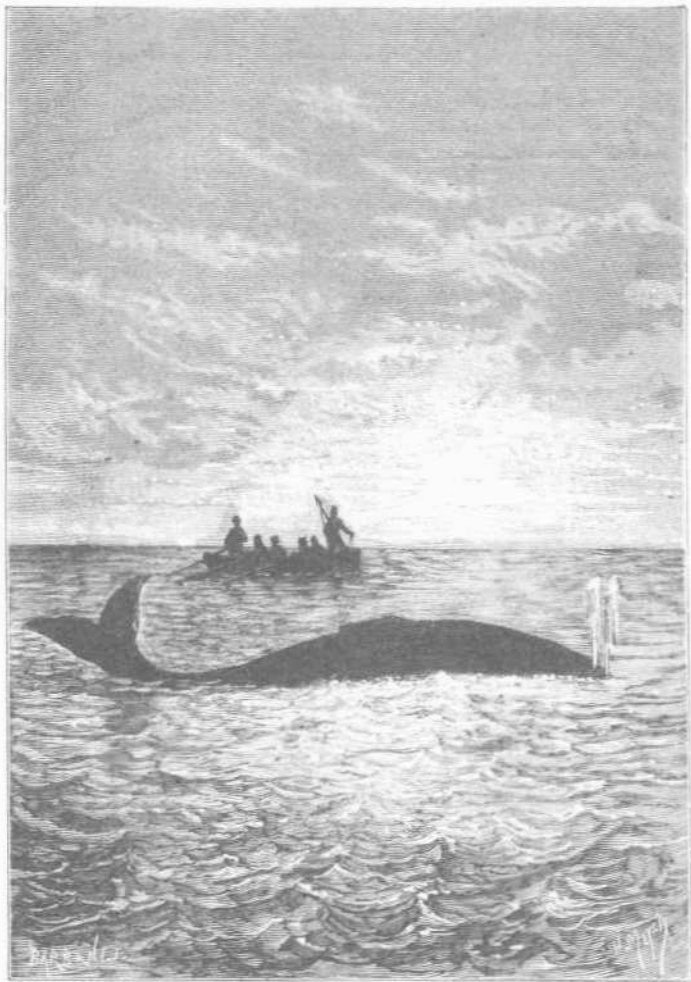
Ἡ ἰδέα τοῦ κελουστοῦ, ὅστις ἐζητεῖ νὰ ἴδῃ τὴν ἀντίθετον πλευρὰν τοῦ ζώου, ἦτο ἡ αὐτὴ. Δὲν ἦτο καιρὸς πλέειν σκέψεων, ἀλλὰ προσβολῆς. Ὁ πλοίαρχος Ἰλ. κρατῶν τὴν ἀρπάγην ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ κεντοῦ, ἐπαλλεν αὐτὴν πολλῶσι, ἵνα ἀσφαλίσῃ τὴν ἀκρίθειαν τοῦ κτυπήματος. Ἐσκόπευσε τὴν πλευρὰν τῆς φαλαίνης καὶ ἐρριψε τὴν ἀρπάγην μεθ' ὅλης τῆς δυνάμεως.

« Ὅπισω, ὀπίσω! » ἐφώναζεν ἀμέσως.

Οἱ ναῦται κωπηλατοῦντες ὁμοῦ πρὸς τὰ ὀπίσθεν, διέφυγον τὰ κτυπήματα τῆς οὐραῖς τοῦ κητους. Ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, ἐκ τῆς φωνῆς τοῦ κελουστοῦ ἐνόησαν δικτὶ ἡ φαλαίνα ἦτο τὸσον καιρὸν καὶ τὸσον παραδόξως ἀκίνητος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

« Ἐν φαλαινίδιον! » ἐφώναζεν οὗτος.

Πράγματι, ἡ φαλαίνα, κτυπηθεῖσα ὑπὸ τῆς ἀρπάγης ἐστράφη, ἀποκαλύπτουσα οὕτω φαλαινίδιον τὸ ὅποιον ἐθήλαζεν. Ἡ περιστασις αὕτη, τὴν ὅποιαν ὁ πλοίαρχος ἐγνώριζε καλῶς, καθίστα τὴν ἄλυσιν δυσκολωτάτην. Ἡ μήτηρ, πρόδηλον, θὰ ὑπερασπίσῃ μετὰ μανίας ὅχι τὸσον ἑαυτὴν, ὅσον τὸ μικρὸν τῆς, ἐὰν δυνάμεθα βεβαίως νὰ ἀποδώσωμεν τὸ ἐπίθετον τοῦτο εἰς ζῶον μήκουσ εἰκοσι ποδῶν τοῦλάχιστον.

Ἡ φαλαίνα ἀπέχε δικτύου μέτρα ἀπὸ τῆς φαλαίνης.

Ἐν τούτοις ἡ φαλαίνα ὄχι μόνον δὲν ὤρμησε κατὰ τῆς λέμβου, ἀλλ' ἀπανταντίας ἀκολουθουμένη ἀπὸ τὸ φαλαινίδιον ἐβυθίσθη εἰς τὴν θαλάσσαν πλείουσα μετὰ τῆς ἐσχάτης ταχύτητος.

Πρὶν ἢ βυθισθῆ, ὁ πλοίαρχος καὶ ὁ κελουστής ἰσχυμένοι, ἔσχον τὸν καιρὸν νὰ ἴδωσιν αὐτὴν καὶ νὰ ἐκτιμήσωσιν τὴν ἀξίαν τῆς. Ἦτο φαλαίνα μακροπτερυγίος, παμμειγέθης, μήκουσ ὀγδοήκοντα ποδῶν. Τὸ δέρμα τῆς ἦτο καστανόχρου ὑποκίτρινον, πεποικιλμένον αἰ' ἀπειρίας κηλίδων χροῦματος καστανοῦ μὲν, ἀλλὰ βαθυτέρου.

Ἦτο ἀλήθως λυπηρὸν, μετὰ προσβολῆν τὴν εὐτυχῆ, νὰ εὑρεθῶσιν εἰς τὴν ἀναγκὴν νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν πλοσίαν λείαν.

Ἡ καταδίωξις ἤρξατο. Ἡ φαλαίνα ἐτρέχεν ὡς βέλος, κυλιόμενη ἐπὶ τῆς ραχίως τῶν κυμάτων.

Ὁ ὄχις ἔχειραγῶγει αὐτὴν ἀταραχῶς, ἐναντίον τῶν ταχυτάτων καὶ φοβερῶν τριταντεύσεων. Ὁ πλοίαρχος Ἰλ, ἔχων προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῆς λείας τοῦ, ἀκαταπαύστως ἐφώναζε τὸ αἰώνιον πρόσταγμα.

« Πρόσεχε καλὰ, ὄχις, πρόσεχε καλὰ! »

Καὶ δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι ἡ προσοχὴ τοῦ κελουστοῦ ἦτο ἀκοίμητος. Ἐπειδὴ δὲ ἡ φαλαίνα ἐτρέχε παρασυρομένη ὑπὸ τῆς φαλαίνης, τὸ σχοινίον τῆς ἀρπάγης ἐξετυλίσσετο μετὰ τὸσάυτης ταχύτητος, ὥστε ὑπῆρχε φόβος μὴ εἰς τῆς προστριβῆς τοῦ σχοινίου πρὸς τὰ πλάγια τοῦ κἀίου καὶ τῆς λέμβου ἤθελεν ἐκραγῆ πῦρ.

Ἀλλ' ὁ πλοίαρχος Ἰλ ἐφρόντιζε νὰ βροίχῃ τὸ σχοινίον, πληρῶν τοὺς κἀδους ὕδατος.

Ἡ φαλαίνα δὲν ἐφαίνεται ὅτι ἐμελλε νὰ σταθῆ ἢ μετακινήσῃ τὴν φυγὴν τῆς. Τὸ δεύτερον

σχοινίον προσετέθη εἰς τὸ ἄκρον τοῦ πρώτου καὶ αὕτη δὲν ἐβράδυσε νὰ σύρῃ καὶ τοῦτο μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος. Μετὰ πέντε λεπτά, προσείδωσαν καὶ τὸ τρίτον σχοινίον. Ἡ φαλαίνα δὲν ἰσταμάτα. Ἡ ἀρπάγη δὲν εἶχεν εἰσχωρήσει, ὡς φαίνεται, εἰς τὰς ἀόγκας τοῦ σώματος τῆς. Πικρατηρητέον ἐπίσης ὅτι τὸ ζῶον ἀντὶ νὰ ἀνέλθῃ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας, ἐβυθίζετο πρὸς τὸν πυθμῆνα.

« Διαβολε! ἐφώναζεν ὁ πλοίαρχος Ἰλ, αὕτη ἡ πονηρὰ θὰ μᾶς φάγῃ τὰ πέντε σχοινιά! »

— Καὶ θὰ μᾶς σύρῃ εἰς μεγάλην ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ Πιλιγκρίν! ἀπεκρίθη ὁ κελουστής.

— Πρέπει νὰ εἴθῃ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης ὅπως ἀναπνεύσῃ! ἀπεκρίθη ὁ πλοίαρχος Ἰλ διότι ἡ φαλαίνα δὲν εἶναι ἰσθὺς καὶ πρέπει νὰ ἀκμῆ προμήθειαν ἀέρος.

— Κρατεῖ τὴν ἀναπνοὴν τῆς αἰῆς νὰ τρέχῃ καλλιτερον! » εἶπεν εἰς νεώτης γελοῦν.

Πράγματι τὸ σχοινίον ἐξετυλίσσετο πάντοτε μετ' ἴσης ταχύτητος.

Εἰς τὸ τρίτον σχοινίον ἀναγκασίως προσέθηκον καὶ τέταρτον καὶ τοῦτο ἀνησυχῆσεν οὐκ ὀλίγον τοὺς ναύτας.

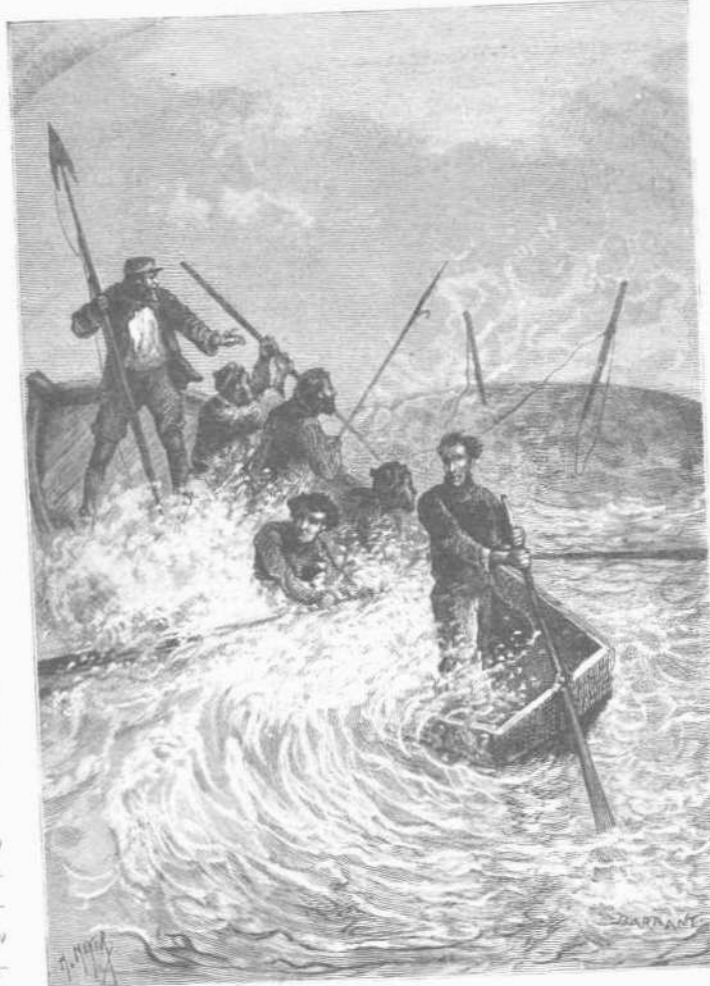
« Διαβολε! διὰβολε! ἐφθόριζεν ὁ πλοίαρχος Ἰλ, ποτὲ δὲν εἶδον τοῦτο! Σατανικὴ φαλαίνα! »

Ἐπὶ τέλος προσετέθη καὶ τὸ πέμπτον σχοινίον, ὅτι ἠσθάνθησαν ὅτι ἐγχαλαρούτο.

« Καλὰ! καλὰ! ἐφώναζεν ὁ πλοίαρχος. Τὸ σχοινίον εἶναι ὑπερῶτερον τεταμένον! Ἡ φαλαίνα κουράζεται. »

Τὴν στιγμὴν ταύτην τὸ Πιλιγκρίν ἐπλεεν εἰς ἀπόστασιν ὁμίλιον.

Ὁ πλοίαρχος Ἰλ, ὑψώνων σημάκιον μετὰ τὴν

Ἡ λέμβος σχεδὸν ἀνετράπη.

κόπην, ἐκκεῖ σημεῖον πρὸς τοὺς ἐν τῷ πλοίῳ ἵνα πλησιάζωσι.

Καὶ σχεδὸν ἀμέσως εἶδεν ὅτι ὁ Ντικ-Σάντ, τῆ βοήθειᾳ τοῦ Τόμ, καὶ τῶν συντρόφων του, ἤρριψε ν' ἀλλάσῃ διεύθυνσιν, ἀλλ' ἡ αὔρα ἦτο κἀδύνατος καὶ ἀστατος πνέουσα εἰς διαλειμματῶν. Βεβαίως τὸ Πιλιγκρίν θὰ κοπιάζῃ πολὺ νὰ συναντήσῃ τὴν φαλαίναν, ἥτις δὲν ἦτο στάσιμος ἀλλ' ἐσύρετο ὑπὸ τῆς φαλαίνης. Ἐν τούτοις ἡ φαλαίνα ἀνέβη ἐπὶ τῶν ὑδάτων, ἵνα ἀναπνεύσῃ μετὰ τὴν ἀρπάγην βεβυθισμένην εἰς τὴν πλευρὰν. Ἐκαίτο ἀκίνητος ἀναμένουσα ὡς φαίνεται τὸ φαλαινίδιον, τὸ ὅποιον ὁ μανιώδης οὗτος δρόμος εἶχε τὸσον ἀπομακρύνει. Ὁ πλοίαρχος μετ' ἰσχυρῶν κωπηλασίαν προσπαθῆσε νὰ συναντήσῃ τὴν φαλαίναν καὶ μετ' ὀλίγον ἦτο εἰς μικρὰν ἀπόστασιν.

Οἱ δύο πρώτοι κωπηλάται ὑψώσαν τὰς κόπας καὶ ἐξωπλίσθησαν μετὰ δύο μακρὰς λόγγας αἰῆς νὰ προσβλήωσι τὸ ζῶον. Ὁ ὄχις ἀνύθηνεν ἐπιδειξίως καὶ ἦτο ἑτοιμὸς νὰ στρέψῃ ταχέως τὴν λέμβον ἐν ἡ περιπτώσει ἡ φαλαίνα

θὰ ἐπήρχετο ἀποτόμως κατ' αὐτῆς. — Προσοχὴ! ἐφώναζεν ὁ πλοίαρχος. Δὲν πρέπει νὰ χάσωμεν οὐδὲν κτύπημα! Κυττάξατε καλὰ παιδιὰ! Εἶσαι ἑτοιμὸς ὄχις! — Μάλιστα, πλοίαρχε, ἀπήνησεν ὁ κελουστής, ἀλλὰ τοῦτο μετὰ κἀμει νὰ ἀνησυχῶ, ὅτι ἡ φαλαίνα μετὰ τὴν ταχέαν φυγὴν εὐρίσκαται ἐν ἡσυχίᾳ τῶρα. — Πράγματι, ὄχις, τοῦτο μοὶ φαίνεται ὑποπτον. — Ἄς δὲσπιστώμεν.

Ὁ πλοίαρχος ἐζήπτετο ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν.

Ἡ λέμβος ἐπλησίασεν ἀκόμη, ἡ φαλαίνα συνεστρέφετο χωρὶς νὰ μεταβάλλῃ θέσιν, ἀλλὰ τὸ φαλαινίδιον δὲν ἦτο πλησίον αὐτῆς, ἴσως τὸ ἐζήτει ἢ τὸ περιέμεναν.

Ἀφῆνης ἐκίνησε τὴν οὐρὰν καὶ ἀπεμακρόνθη κατὰ τριάντα πόδας.

Φεύγει ἀκόμη! πρέπει νὰ ἐπαναρχισωμεν τὴν ἀτελεύτητον καταδίωξιν;

«Προσοχή! ἐφώναξεν ὁ πλοίαρχος Ἰλ· τὸ ζῶον θὰ ὀρμήσῃ καθ' ἡμῶν! Κυβέρνα, Ὄβικ, κυβέρνα!»

Ἡ φαλαίνα τῷ ὄντι, λοξοδρομήσασα οὕτως ὥστε ν' ἀντιμετωπίσῃ τὴν φαλαινίδα καὶ πλήξασα βιχίως τὰ κύματα διὰ τῶν πτερυγῶν της ἐρρίφθη πρὸς τὰ ἔμπροσ.

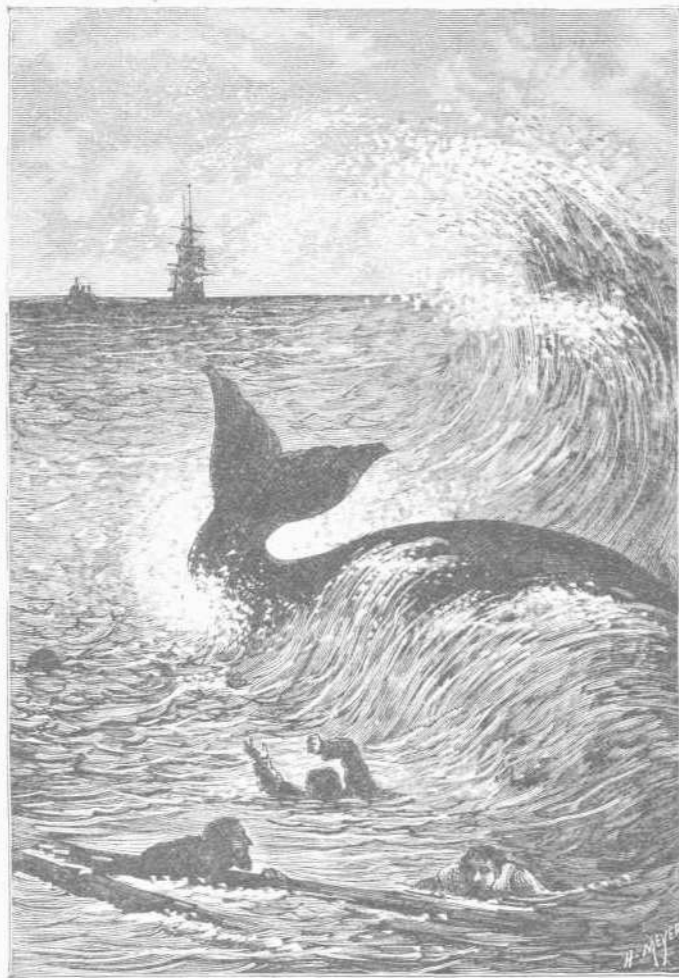
Ὁ κελουστής, ὅστις περιέμενε τὴν εὐθείαν ταύτην προσβολήν, ἐστράφη οὕτως ὥστε ἡ φαλαίνα διήλθε κατὰ μήκας τῆς λέμβου ἄνευ συγκαρούσεως τινος.

Ὁ πλοίαρχος Ἰλ καὶ οἱ δύο ναυτικισκοπευταὶ ἐρρίψαν κατὰ τὴν διοδὸν αὐτῆς τρεῖς μακρὰς λόγχας εἰς κείρια μέλη τῆς φαλαίνης.

Ἐσταμάτησεν αὕτη βίπτουσα δύο στήλας εἰς ὕψος ὕδατος καὶ αἵματος συναμα, ἐπανήλθε κατὰ τῆς λέμβου δι' ἀλμάτων οὕτως εἶπεν καὶ φοβερὰ τὴν ὄψιν.

Οἱ ναῦται πρέπει νὰ ὦσιν ἀλιεῖς ἐξησκημένοι καὶ ἀνδρείοι ἵνα μὴ ζαλισθῶσιν ἐκ φόβου ἐν ταυύταις περιστάσειν. Ὁ Ὄβικ διέφυγε ἀκόμη τὴν προσβολὴν ταύτην τῆς φαλαίνης διευθύνσας τὴν λέμβον πρὸς τὰ πλάγια.

Τρεῖς κτυπήματα ἀκόμη εὐστόχως βροθέντα, ἐπήνεγκον τρεῖς καιρίως πληγὰς εἰς τὸ ζῶον.

*Ἐπιήστε φοβερὰ τὰ τεταραγμένα ὕδατα.

Ἀλλὰ κατὰ τὴν διάβασιν ἐπληξε τόσοσιν ἰσχυρῶς τὰ κύματα διὰ τῆς φοβερᾶς οὐρᾶς ὥστε κύμα παμμέγεθες ὑψώθη, ὡς ἂν ἡ θάλασσα ἦτο ἐν τρικυμίᾳ.

Ἡ φαλαίνης σχεδὸν ἀνετρέπη· τὸ ὕδωρ ἐπλήρωσεν αὐτὴν κατὰ τὸ ἥμισυ.

«Τοὺς κάδους, τοὺς κάδους!» ἐκραύγασεν ὁ πλοίαρχος Ἰλ.

Οἱ δύο ναῦται ἀφίσαντες τὰς κώπας ἤρξαν ν' ἀφαιρῶσι ταχέως τὸ ὕδωρ, ἐνῶ ὁ πλοίαρχος ἐκοπτε τὸ σχοινίον τῆς ἀρπάγης, ἄχρηστον τότε.

«Ὅχι! τὸ ζῶον, μακινῶδες ἐκ τοῦ πόνου, δὲν ἐσκέπτετο νὰ φύγῃ ἦτο ἡ σειρά της· ἡ τρομερὰ ἀγωνία της ἠπείλει προσβολήν.

Καὶ τρίτην φοράν στραφεῖσα ἐντελῶς ἐφώρμησε κατὰ τῆς λέμβου.

Ἀλλ' ἡ φαλαίνης ἡμιπλήρης ὕδατος ἀπώλεσε τὴν εὐστροφίαν. Πῶς θὰ ἀπέφυγε τὴν ἐπικειμένην προσβολήν;

Καὶ ἡ φυγή ἦτο πλέον ἀδύνατος τῶν ἐπιτοπίων ὑπεκφυγῶν.

Ὀλίγα ἄλματα τῆς φαλαίνης ἐχρειαζόντο.

Δὲν ἦτο καιρὸς πλέον προσβολῆς, ἀλλ' ἀμύνεσθαι.

Ὁ πλοίαρχος τὸ ἐνόησεν.

Δὲν ἠδυνήθησαν ν' ἀποφύγωσιν ἐντελῶς τὴν τρίτην προσβολὴν τοῦ ζῶου. Διερχόμενοι τὸ κήτος προσέκρουσε πρὸς τὴν φαλαινίδα διὰ τῶν πτερυγῶν τῆς βίχης μετὰ τόσοσιν δυνάμειος ὥστε ὁ Ὄβικ ἀνετρέπη ἐπὶ τοῦ ἐδωλίου. Τὰ κτυπήματα τῶν σκοπευτῶν ἀπέτυχον, ἐνεκὰ ἀποτόμου ταλαντεύσεως τῆς λέμβου κατὰ τὴν σκόπευσιν.

«Ὄβικ! Ὄβικ! ἐκραύγασεν ὁ πλοίαρχος, μόλις κρατηθεῖς ἐπὶ τῶν ποδῶν.

— Παρών!» ἀπήντησεν ὁ κελουστής ἀνυφόμενος· ἀλλὰ παρετήρησεν ὅτι πίπτων ἐθραυσε τὴν κώπην κατὰ τὸ ἥμισυ.

— Ἀλλὴν κώπην! λέγει ὁ πλοίαρχος.

— Ἐγω, εἶπεν ὁ Ὄβικ.

Ἀναθροσμός ἐτάραξε τὰ κύματα εἰς μικρὰν ἀπὸ τῆς λέμβου ἀπόστασιν. Τὸ φαλαινίδιον ἀνεφάνη, ἡ δὲ φαλαίνα ἰδοῦσα τοῦτο, προσέτρεξε πλησίον του. Ὁ ἀγὼν προσέλαβεν ἡδὴ χαρακτῆρα τρομερόν. Τὸ θηλαστικὸν ζῶον πολεμᾷ ὑπὲρ δύο, ὑπὲρ ἐαυτῆς καὶ τοῦ τέκνου της.

Ὁ πλοίαρχος προσέβλεπε τὸ Πιλιγκρίν, χειρονομῶν φρενητιωδῶς. Ἀλλὰ τί ἠδύνατο νὰ κάμῃ ὁ Ντίκ-Σάντ; Τὰ ἰστία τοῦ Πιλιγκρίν ἐκοιλούντο πρὸς Ἀνατολάς, καὶ ἡ ἡμιολία ἐστερεῖτο ἐλικος. Δὲν εἶχε δὲ καιρὸν ὁ δόκιμος νὰ ρίψῃ λέμβον εἰς τὴν θάλασσαν καὶ νὰ τρέξῃ εἰς βοήθειαν τοῦ πλοίαρχου μετὰ τοὺς μαύρους· ἄλλως τε διετάχθη νὰ μὴ ἐγκαταλείψῃ τὸ πλοῖον ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει. Ἐν τούτοις κατεδίβασε τὴν ἄκρον τῆς πρύμνης καὶ τὴν προσέδεσεν εἰς τὸ πλοῖον ὥστε ὁ πλοίαρχος καὶ οἱ ναῦται νὰ φύγωσιν ἐὰν ἦτο ἀνάγκη.

Ἡ φαλαίνα καλύψασα τὸ φαλαινίδιον διὰ τῶν πτερυγῶν της ἐπανέλαβε τὴν ἐφοδόν. Ἐπήρχετο δὲ κατ' εὐθείαν.

«Προσοχή, Ὄβικ!» ἐκραύγασε διὰ τελευταίαν φοράν ὁ πλοίαρχος.

Ὁ κελουστής ὅμως ἦτο ἀφωπλισμένος οὕτως εἶπεν· εἶχε μικρὰν τινα κώπην ἀντὶ τῆς θραυσθείσης μεγάλης.

Προσεπάθησε νὰ ὑπεκφυγῇ.

Ἀδύνατον!

Οἱ ναῦται προεῖδον τὴν καταστροφὴν. Ἠγέρθησαν πάντες, ἐκρηγνύοντες φοβερὰς κραυγὰς, αἵτινες ἠκούοντο ἴσως εἰς τὸ Πιλιγκρίν!

Φοβερὸν κτύπημα τῆς οὐρᾶς τοῦ τέρατος ἐπληξε τὴν φαλαινίδα ἐκ τῶν κάτω. Ἡ λέμβος ἀνυψωθείσα δι' ἀκαταβλήτου δυνάμειος ἐπανεπέσε θραυσθεῖσα εἰς τρεῖς τεμάχια, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὑπὸ τῶν ἀλμάτων τοῦ κήτους ἐξεγνηγεμένων κυμάτων.

Οἱ δυστυχεῖς ναῦται, καιρίως πληγωμένοι θὰ ἠδύνατο ἴσως νὰ ἐπιπλεύσωσιν ἀκόμη εἴτε νηχόμενοι, εἴτε στηριζόμενοι ἐπὶ συντρίμματος τινός· τοῦτο ἔκαμε καὶ ὁ πλοίαρχος, τὸν ὁποῖον εἶδον ὑψώνοντα τὸν κελουστήν Ὄβικ ἐπὶ τινος ναυαγίου, ἀλλ' ἡ φαλαίνα ἐν τῇ τελευταίᾳ βαθμίδι τῆς μανίας, συνεστρέφετο, ἐφώρμη, ἐπήδα, εὐρισκομένη ἴσως ἐν ταῖς τελευταίαις στιγμαῖς φοβερὰς ἀγωνίας, καὶ διὰ τῆς οὐρᾶς ἐπληστε φοβερὰ τὰ τεταραγμένα ὕδατα, καταπνίγουσα ἴσως τὰς τελευταίας κινήσεις πρὸς σωτηρίαν τῶν δυστυχῶν ναυαγῶν!

Σίφωνες καὶ δέσμαι ὕδατος ὑψώθησαν εἰς τὸν ἀέρα.

Μετὰ τινα λεπτά, ὅτε ὁ Νντίκ-Σάντ μετὰ τῶν μαύρων ἐν τῷ ἀκατίῳ κατέβησεν ἐν τῷ πεδίῳ τῆς καταστροφῆς, δὲν εὗρεν εἰμὴ συντρίμματά τινα τῆς φαλαίνης ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ἐρυθρῶν ἐκ τοῦ αἵματος ὕδατων.

Οἱ πάντες ἐχάθησαν!

[Ἐπεται συνέχεια]

Κατὰ τὸν Ἰούλιον Βέρν.

ΔΙΟΓΕΝΗΣ ΚΑΙ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Ὁ Μακεδὼν Ἀλέξανδρος εὐρὸν τὸν Διογένη Ἠλιαζόμενον σιμὰ τοῦ πίθου του νὰ μένῃ, Ἰσχυὸς τόσοσιν κάτοχος αὐτὸς καὶ τόσοσιν πλοῦτου Ἄνδρὸς νὰ γίνῃ ἀφωγὸς ἐπιθυμῶν τοιοῦτου: «Φιλόσοφε Διογενεσ καὶ φίλε, εἶπεν, εἴ τι Νὰ λάβῃς θέλεις παρ' ἐμοῦ, ἀγ' ἐλευθέρως. ζῆτει!» —Κατακτιπτά, ἀπήντησεν αὐτὸς, τῆς ὑψηλίου! Ἀπόσθηθι, παρακαλῶ, μικρὸν μοι τοῦ ἡλίου. Θαυμάζων δ' ὁ Ἀλέξανδρος τὴν ὀλιγάρκειάν του, τὴν ἄκραν τοῦ ἀπάθειαν καὶ τὴν ἀφέλειάν του, Ἐφώνησεν «Ἀλέξανδρος, ἄν, φίλοι μου, δὲν ἵμουν ὦ! Διογένης βέβαια νὰ ἡμν ἐπεθύμουν! . . .»

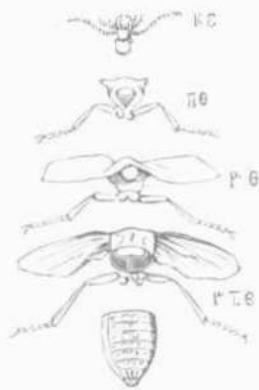
Φ. Α. Οἱ . . .

Ο ΦΙΛΟΣ ΤΩΝ ΕΝΤΟΜΩΝ

(Συνέχεια· ἴδε σελ. 110)

ΑΚΜΑΙΟΝ έντομον. Σκελετός. Το σώμα τοῦ ἀκμαίου έντομου, ὡς εἶπομεν, δύναται νά διαιρεθῆ εἰς τρία κύρια διακεκοιμένα μέρη τήν κεφαλὴν, τὸν θώρακα καὶ τήν κοιλίαν. Ἡ κεφαλὴ φέρει τὸ στόμα, τὰς κεραίας, τοὺς ὀφθαλμοὺς. Οἱ ἐπόμενοι τρεῖς συνηνωμένοι δακτύλιοι ἀποτελοῦσι τὸν θώρακα. Μετὰ τὸν θώρακα ἀκολουθεῖ ἡ κοιλία, ἧς τινος πολλοὶ δακτύλιοι κινούνται καὶ δύναται νά εἰσχωρῶσιν οἱ μὲν ἐν τοῖς δέ.

Εἰκ. 6. Μέρη τοῦ σώματος: κολεοπτέρου, κεφαλῆ, προθώρακι, μεσοθώρακι, μεταθώρακι, κοιλία.

Κεφαλή. Ἡ κεφαλὴ δύναται νά ὑποδιαιρεθῆ εἰς μέρη, ἅτινα πρέπει νά γνωρίζωμεν ἀκριβῶς, διότι χρησιμεύουσιν εἰς τὴν περιγραφὴν καὶ τὸν καθορισμὸν τῶν εἰδῶν. Τὰ μέρη ταῦτα εἶναι τέσσαρα, 1. τὸ μέτωπον, οὕτω καλεῖται τὸ μεταξὺ τῶν ὀφθαλμῶν διάστημα 2. ἡ κορυφή, δηλ. τὸ ἀνώτερον μέρος τῆς κεφαλῆς ὀπισθεντῶν ὀφθαλμῶν 3. αἱ κερααίαι, κείμεναι κάτωθεν καὶ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν 4. τὸ ἐπιστόμιον, προέκτασις τοῦ μετώπου προεκτεινομένη ἔμπροσθεν τοῦ στόματος.

Ἡ κεφαλὴ διαρθρῶνται μετὰ τοῦ προθώρακος διὰ λεπτοῦ συνδέσμου οὕτως, ὥστε εὐκόλως δύναται νά κινήται καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις.

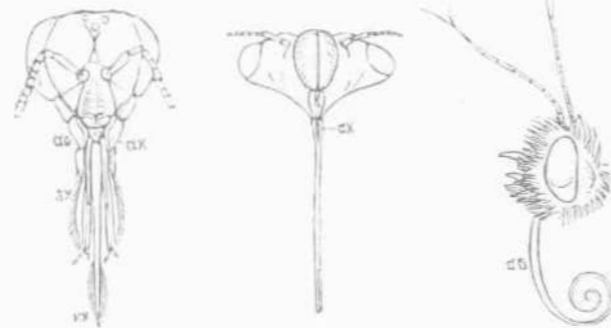
Στόμα. Ἄπαντα τὰ έντομα δὲν ἔχουσιν ὅμοιον στόμα, διότι, ἄλλα κατακερματίζουσι τὰς τροφάς, ἄλλα λείχουσι καὶ ἄλλα ἐκχυζῶσι ταύτας. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἐξοπλισμὸς τοῦ στόματος εἶναι διάφορος, ἐν τούτοις ὅμως ὁ κυριώτερος σχηματισμὸς εἶναι ὁ τοῦ στόματος τοῦ κατακερματίζοντος έντομου· ὁ σχηματισμὸς ὅμως οὗτος, ἐνεκα διαφορῶν χρησεως εἰς ἄλλας λειτουργίας, μεταβλήθη ἀρεπαισθητῶς, καὶ μετεσχημα-

τίσθη εἰς ὄργανα λείξεως ἢ ἐκχυζήσεως κατὰ τὰς περιστάσεις.

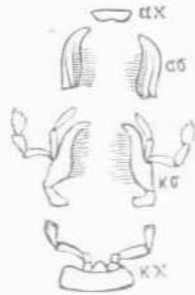
Τὰ μασσητικὰ ὄργανα τῶν κατακερματίζοντων έντομων κινούνται πλαγίως ὡς ψαλίδες, ἐνθ' αἱ ἐκ τῶν σποινδυλωτῶν σιαγόνες κινούνται ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω ὡς λαβίς.— Ἐν τῷ στόματι τῶν τοιούτων έντομων εὐρίσκονται κατὰ τὴν ἐν τῇ εἰκόνι ἐνδείκνυμένην τάξιν τὰ ἑξῆς — 1. ἐν χεῖλος ἀνώτερον 2. ζεύγος ἄνω σιαγόνων. 3. ζεύγος κάτω σιαγόνων κοσμονμένων ὑπὸ λοβῶν. Σχ. 4. χεῖλος κατώτερον φέρον ζεύγος λοβῶν. Τοῦτο καλεῖται καὶ γλωσσὶς καὶ ὑπομένει πολλοὺς μετασχηματισμοὺς.

Αἱ ἀνώτεροι σιαγόνες διαρθρῶνται ἐπὶ τῶν παρειῶν εἶναι ἰσχυρόταται καὶ συνήθως ὀδοντωταὶ πρὸς τὸ ἐσώτερον αὐτῶν.

Αἱ κατώτεροι συνίστανται ἐκ πολλῶν μερῶν. Το στόμα τῶν λειχόντων καὶ ἐκχυζόντων έντομων καὶ τοῖ φαινόμενον διάφορον, φέρει τ' αὐτὰ συστατικὰ μετασχηματισθέντα ὅμως κατὰ τὰς ἀνάγκας. Πᾶς ὅμως μετὰ προσοχῆς ἐρευνῶν δύναται ν' ἀνεύρη ἅπαντα τὰ μέρη. Πρῶτος ὅστις ἀπέδειξε τὴν ὁμοίότητα ταύτην ἐγένετο ὁ Σαβιγνὴν κατὰ τὸ 1816

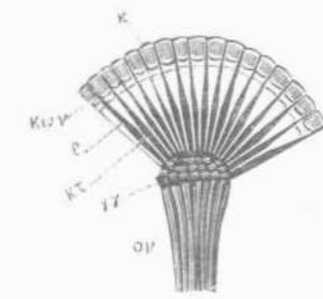

Εἰκ. 8. Στόμα μελισσῆς. Ράμφος τέτιγος. Προβοσκὸς ἡμερίου βόμβυκος.

Εἰκ. 7. Σέμα κατακερματίζοντος έντομου.

Ὁ φθαλμός. Ὁ ὀφθαλμὸς τῶν σποινδυλωτῶν εἶναι κινητός, ὡς καὶ ἡ κεφαλὴ, τοῦναντίον ὁ ὀφθαλμὸς τῶν εἰτόμων εἶναι ἀκίνητος καὶ στερεῶς προσηρμοσμένος τῇ κεφαλῇ, ἥτις ἐπίσης λίαν περιορισμένως κινεῖται. Καὶ οὕτως ὅμως ἐχόντων τῶν πραγμάτων ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ έντομου ἐνεργεῖ καλῶς Ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ έντομου ἀποτελεῖται ἐκ πληθῆος μικρῶν ὀφθαλμῶν 20,000 περίπου συνηνωμένων εἰς μίαν μάζαν. Ἐκαστον ἐκ τῶν λεπτῶν τούτων ὀργάνων, διακριτομένων εὐκόλως διὰ τοῦ φακοῦ, περιλαμβάνει ἐξάγωνον ἐπιφάνειαν ἀντιστοιχοῦσαν πρὸς τὸν κερατοειδῆ χιτῶνα· κάτωθεν κωνικὴν διαθλαστικὴν μάζαν ἀντίστοιχον τῷ κρυσταλλῶδει φακῷ, καὶ εἰς ταύτην καταλήγει νεύρον προερχόμενον

Εἰκ. 11. Τομὴ ὀφθαλμοῦ έντομου.

ἐκ γαγγλίου συνδεομένου μετὰ τῆς ἐγκεφαλικῆς μάζης.

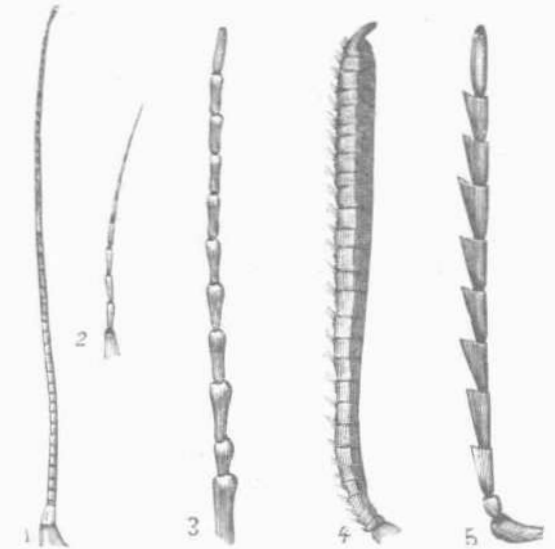
Τὸ ἐξωτερικῶς φαινόμενον μέρος τοῦ ὀφθαλμοῦ εἶναι κροτόν, ἢ ὡς τμήμα ἑλλειψοειδές. Πολλάκις τὸ ἐσωτερικὸν μέρος εἶναι κεκοιμημένον ἐν σχήματι φασιόλου, ἢ νεφρῶν σποινδυλωτοῦ, τότε οἱ ὀφθαλμοὶ καλοῦνται τ ε φ ρ ο ι. Παρὰ τοὺς συνθέτους ὀφθαλμοὺς, πλείστα έντομα ἔχουσι καὶ ἀπλοὺς ὀφθαλμοὺς, δι' ὧν τὸ έντομον δύναται νά διακρίνη τ' ἀντικείμενα ἐν χώρῳ μὴ ὁρατῷ ὑπὸ τῶν συνθέτων, καὶ οὕτω συμπληροῦνται ἡ ὄρασις. Τοιοῦτοι ὀφθαλμοὶ εἶναι συνήθως τρεῖς καὶ κείνται τριγωνικῶς μεταξὺ τῶν συνθέτων ὀφθαλμῶν.

Κερααίαι. Αἱ κερααίαι εἶναι ἀρθρωταὶ καὶ φέρονται ὑπὸ τῆς κεφαλῆς τῶν έντομων, πλησίον τῆς κεφαλῆς ὅτε μὲν ἔμπροσθεν ταύτης ὅτε δὲ ὀπισθεν, καὶ αἵτινες δύναται ν' ἀυξηθῶσι τὰ μέγιστα.

Αἱ κερααίαι θεωροῦνται ὡς ὄργανα ἀφῆς, ἐπίσης δι' αὐτῶν νομιζέται ὅτι τὰ έντομα καὶ ἰσφραίνονται ἐπίσης δὲ παρὰ τινῶν θεωροῦνται καὶ ὡς ὄργανα τῆς ἀκοῆς. Ὅπως καὶ ἂν εἴη τὸ πρῶγμα, αἱ κερααίαι συνίστανται ἐκ σειρᾶς ἄρθρων συνηνωμένων πρὸς ἄλληλα, ὧν ὁ ἀριθμὸς καὶ τὸ χρῶμα χρησιμεύουσι εἰς τὴν έντομολογίαν ὡς ἀριστοὶ χαρακτηριστῆρες τῆς ταξινομήσεως.

Αἱ κερααίαι εἶναι ἀγκωνοειδεῖς καὶ εὐθείαι. Τὸ τμήμα τῆς βάσεως αὐτῶν καλεῖται Σκᾶπος, καὶ τοῦτο κυρίως εἰς τὰς ἀγκωνοειδεῖς κερααίας εἶναι μέγιστον. Τὸ ὄπαλον ἦτοι

τὸ ἀκροτελεύτιον μέρος τῆς κεραίας, σχήματος συνήθως ἐλαίας συνίσταται ἐκ πολλῶν ἄρθρων. Τὸ δὲ μέρος τὸ μεταξὺ τοῦ ὄπαλου καὶ τοῦ σκάπου ἀποτελεῖ τὸ σχοινίδιον.

Εἰκ. 12. Διέφορα εἶδη κεραίων.

Θώραξ. Ὁ θώραξ περιλαμβάνει τρεῖς συγκεκολλημένους δακτυλίους τῶν προθώρακα, μεσοθώρακα καὶ μεταθώρακα.

Ὁ προθώραξ φέρει τὸ πρῶτον ζεύγος τῶν ποδῶν καὶ καθίσταται μέγιστος εἰς τὰ κολεόπτερα καὶ ἡμίπτερα, σχηματίζον ἀσπίδα κερατοειδῆ διαρθρωμένην μετὰ τοῦ μεσοθώρακος καὶ καλουμένην πρῶτον.

Ὁ Μεσοθώραξ φέρει τὸ δεύτερον ζεύγος

τῶν πτερυγῶν. Τούτου μέρος μόνον φαίνεται εἰς τινὰ ἔντομα, καλούμενον θυροδός. Ὁ μεταθώραξ εἶναι στεροῶς συγκολλημένος μετὰ τοῦ προηγουμένου δακτυλίου, καθὼς συνήθως καὶ μετὰ τῶν πρώτων δακτυλίων τῆς κοιλίας φέρει τὸ τρίτον ζεύγος τῶν ποδῶν καὶ τὸ δεύτερον ζεύγος τῶν πτερυγῶν, ὅταν τοιαῦται ὑπάρχουσι. Τὸ πρὸς τὴν κοιλίαν μέρος ὀλοκλήρου τοῦ θώρακος καλεῖται στέρον καὶ τὰ πρὸς τὰ πλάγια μέρη ἐπιμερόν.

Πτέρυγες. Αἱ πτέρυγες εἶναι συνήθως τέσσαρες, πολλάκις δύο, ἢ καὶ ἑλλείπουσι καθ' ὀλοκληρίαν, τότε τὸ ἔντομον ὀνομάζεται ἄπτερον.

Ὅταν καὶ τὰ δύο ζεύγη τῶν πτερυγῶν ὑπάρχουσιν, ἢ εἶναι ἀνόμοια, ὡς εἰς τὰ κολεόπτερα καὶ τὰς κόρες, ἢ εἶναι ὅμοια ὡς εἰς τὰ ἡμενόπτερα καὶ τὰ νευρόπτερα.

Ὅταν αἱ πτέρυγες εἶναι ἀνόμοια, αἱ τοῦ ἀνωτέρου ζεύγους καθίστανται κερατοειδῆ, καὶ σχηματίζουν θήκην προστατεύουσαν τὸ δεύτερον ζεύγος, τότε καλοῦνται ἔλυτροα.

Αἱ πτέρυγες τοῦ δευτέρου ζεύγους, εἶναι μεμβρανώδεις, συγκρατούμεναι μόνον ὑπὸ δικτύου νεύρου ἀποτελοῦντος τὸν σκελετὸν αὐτῶν.

Μέρη τοῦ ἐλύτρου εἶναι τὰ ἑξῆς:—ἡ βάσις τὸ πρὸς τὸν προθώρακα μέρος· ὁ ὦμος, ὁ βραχιονικός τύλος, κείμενος παρὰ τῷ ὦμῳ ἢ ἔφαρ ἡ ἐσώτερον μέρος δι' οὗ ἐν ἀναπαύσει τὰ ἐλύτρα ἐφάπτονται ἢ βραχιονική γωνία, βασική γωνία (πρὸς τὸν ὦμον) ἢ θυροακή γωνία, γωνία βασική ἐσωτερική (πρὸς τὸν θυροδόν) ἢ κορυφή, ἄκρον τοῦ ἐλύτρου πρὸς τὴν κοιλίαν ὄαφική γωνία, γωνία σχηματιζομένη ὑπὸ τῆς ὄαφης μετὰ τῆς ἐξωτερικῆς ἄκρας καὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ἐλύτρου.

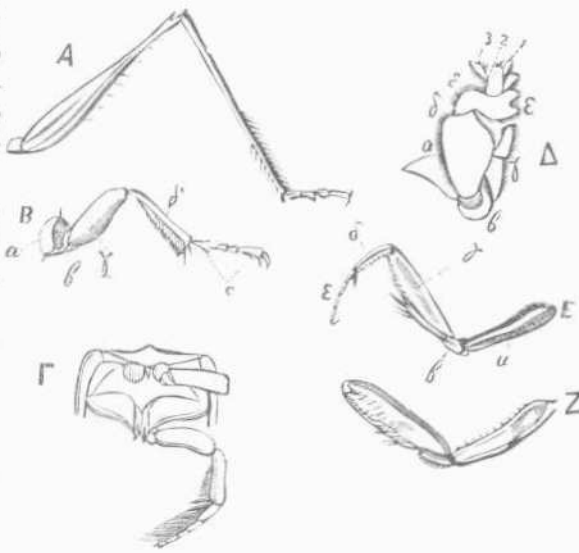
Τὰ ἐλύτρα δὲν εἶναι πάντοτε κερατοειδῆ, πολλάκις παραμένουσι κατὰ μέγα μέρος μεμβρανώδη.

Ὅταν καὶ αἱ πτέρυγες εἶναι ὅμοια καὶ αἱ τέσσαρες εἶναι μεμβρανώδεις. Κατὰ τὴν κατασκευὴν ὁμοιάζουσι πρὸς τὸ δεύτερον ζεύγος τῶν κολεοπτέρων· τοιαῦται εἶναι αἱ πτέρυγες τῆς μελίσσης, τῶν ψυχῶν κλπ.

Αἱ πτέρυγες τῶν διπτέρων (Μυίας, Κανόπων), εἶναι κατὰ τὸ φαινόμενον μεμβρανώδεις παρ' αὐτοῖς τὸ δεύτερον ζεύγος ἐξηφανίσθη, καὶ μόνον λείψανα ὑποτυπώδη αὐτῶν ὑφίστανται.

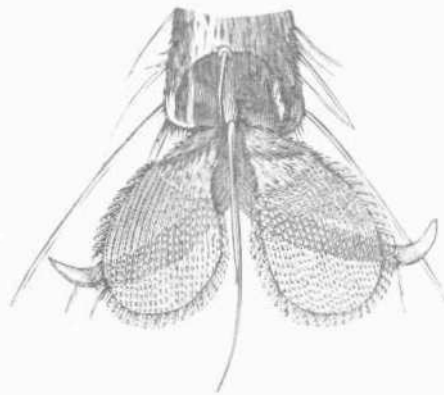
Πόδες. Οἱ πόδες εἰσὶν ἐσχηματισμένοι, διὰ ἄλμα, βᾶδισμα, ἢ νῆξιν. Πάντοτε ὅμως εἶναι κατεσκευασμένοι κατὰ τὸ αὐτὸ σχέ-

διον. Τὰ μέρη τοῦ ποδὸς τοῦ ἔντομον φέρουσι τὰ ἑξῆς ὀνόματα· α. ἰσχίον, β. τροχαντήρ, γ. μηρός, δ. κνήμη, ε. ταρσός.

Εἰκ. 13. Διάφορα εἶδη ποδῶν.

Τὸ ἰσχίον εἶναι βραχὺ, καὶ ἀρθροῦται ἐπὶ τοῦ σώματος, ὁ ἐπόμενος τροχαντήρ βοηθεῖ τὰς κινήσεις τῆς διαρθρώσεως τοῦ μηροῦ· ὁ μηρός εἶναι μοχλὸς ἰσχυρός, καθιστάμενος κυρίως εἰς τὰ ὀπίσθια ἄκρα τῶν πηδητικῶν ἔντομων παμμέγιστος. Ἡ κνήμη, ἔχει σχῆμα ἐπιμήκους τραπέζιου, οὐτίμος ἢ μερίστη βάσις κειμένη πρὸς τὰ κάτω κοσμεῖται συνήθως ὑπὸ πλῆκτρον, ἐνῶ ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια φέρει σκληρὰς σμήριγγας. Ὁ ταρσὸς συνίσταται ἐξ ἄρθρων, οὐδέποτε πλείων τῶν πέντε, ποικιλοτρόπως ὅμως ἐσχηματισμένων. Συνήθηστατα φέρουσι πληθὺν τριχῶν χνοωδῶν ὑποβοηθουσῶν τὴν στάσιν ἢ

Εἰκ. 14. Ποὺς μύιας.

κοτυληδόνας πρὸς ταῦτὸ χρησιμευούσας. Τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ταρσοῦ καλούμενον

ὁ νύχιον φέρει ἓνα ἢ δύο ὀνυχας. Κατὰ γενικὸν κανόνα ἅπαντες οἱ πόδες τῶν ἔντομων ἔχουσι τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν ἄρθρων τοῦ ταρσοῦ, ἐν τούτοις, πολλάκις οἱ ἐνδιάμεσοι πόδες ἔχουσιν ὀλιγώτερα.

Ἐννοεῖται ὅτι εἰς τὰ νηχόμενα ἔντομα, ἅπαντα τὰ μέρη τοῦ ποδὸς διεπλατύνθησαν ὅπως εὐκολώτερον τὸ ἔντομον νῆχεται.

Κοιλία. Ἡ κοιλία συνίσταται ἐκ σειρᾶς δακτυλίων συννηνωμένων πρὸς ἀλλήλους ὑπὸ λεπτῆς μεμβράνης ἐπιτρεπούσης τὴν κίνησιν. Οὕτως ἡ κοιλία τῶν θηλειῶν πεπληρωμένη οὖσα ὡδὸν δύναται νὰ ἐξογκωθῇ τὰ μέγιστα ὁ ἀριθμὸς τῶν δακτυλίων τῆς κοιλίας ποικίλλει ἀπὸ τρεῖς μέχρις ἑννέα, συνήθως οἱ τελευταῖοι μετασχηματίζονται. Ὁ τελευταῖος δακτύλιος καλεῖται Πυγίδιον.

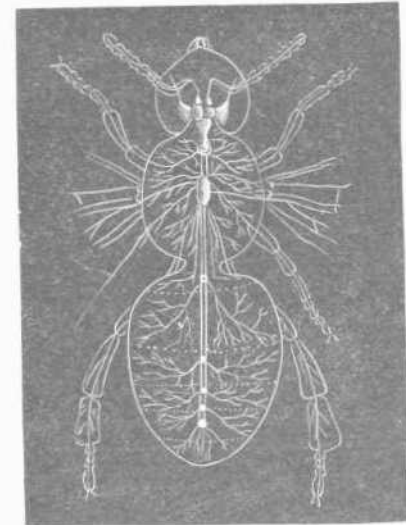
Περίβλημα τοῦ σκελετοῦ. Τὸ χροῶμα τῶν ἔντομων εἶναι συνήθως ὠχρόν, μέλαν, πυρρόν, χροῶμα πίσσου, συνήθως μετὰ μεταλλικῆς στίλλης, κυρίως ὅμως τὸ περίβλημα ἀποτελεῖ τὴν πλουσιωτέραν ἐπέκτασιν αὐτῶν. Τὸ περίβλημα τοῦτο σχηματίζεται ὑπὸ μεταξοειδῶν τριχῶν, τριχῶν συμπεπιλημένων, ἀκανθῶν, λεπτοτάτων, ἐνπτῶτων λεπῶν, ὧν ἡ διευθέτησις διαγράφει περιεργότατα σχήματα. Κίς ὁ αὐτοκρατορικός, κολεόπτερον τῆς Βρασιλίας, θεώμενον διὰ φακοῦ φαίνεται ὡς ἀληθῆς κόσμημα σμαράγδων καὶ ἀδαμάντων.

Κυκλοφορία—Νεῦρα—Πέψις—Ἀναπνοή.

Τὰ ὄργανα τῆς κυκλοφορίας τοῦ ἔντομον συνίστανται ἐκ νωτιαίου ἀγγείου (καρδία), ἐξ οὗ ἄρχονται κλάδοι, φέροντες τὸ αἷμα ἀπανταχοῦ τοῦ σώματος. Τὸ νευρικὸν πλέγμα ἐκτείνεται ἐπὶ τῆς κοιλιακῆς χώρας τοῦ ἔντομον, καὶ ἔχει σχῆμα δύο γαγγλιακῶν σχοινίων συννηνωμένων κάτωθεν τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος καὶ ἀποχωριζομένων πάλιν εἰς δύο κλάδους. Ταῦτα περιβάλλουσιν ἐν εἴδει περιλαιμίου τὸν ὀισοφάγον καὶ συννεοῦνται ἄνωθεν σχηματίζοντα τὴν ἐγκεφαλικὴν μάζαν.

Ὡς κατεδείχθη τὸ νευρικὸν σύστημα τοῦ ἔντομον κεῖται εἰς τὸ πρὸς τὴν κοιλίαν μέρος,

ἐνῶ τὰ τῆς κυκλοφορίας ὄργανα τοῦναντίον ἐυρίσκονται πρὸς τὰ νῶτα. Συμβαίνει δηλαδὴ σχεδὸν τοῦναντίον ἢ εἰς τὰ σπονδυλωτά. Τὸ πεπτικὸν σύστημα τῶν ἔντομων ἐυρίσκεται μετὰ τὸ νευρικὸν καὶ τὸ κυκλοφορικὸν. Τὰ δὲ τῆς ἀναπνοῆς ὄργανα ἀποτελούμενα ὑπὸ τῶν τραχειῶν διακλαδιζομένων καθ' ὅλον τὸ σῶμα, συγκοινωνοῦσι μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ δι' ὀπῶν κειμένων κατὰ μῆκος τοῦ σώματος καὶ καλουμένων στήγιματων.

Εἰκ. 16. Νευρικὸν σύστημα μελίσσης.

Αἰσθητήρια ὄργανα. Ἀφή. Ἄπαν τὸ σῶμα τοῦ ἔντομον ἔχει τὴν γενικὴν αἰσθητικότητα, ἔδρα ὅμως κυρία τῆς ἀφῆς εἶναι αἱ τρίχες αἱ ἀμέσως συνδεδεμέναι μετὰ τοῦ νευρικοῦ συστήματος, καὶ κυρίως αἱ τρίχες τῶν κεραίων.

Ὄρασις. Ἡ θανάσιος διάταξις τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἔντομον ἐπιτρέπει αὐτῷ νὰ βλέπῃ περίξ χωρὶς νὰ ποιῇ τὴν ἐλαχίστην κίνησιν. Μέχρι τοῦ σημείου ἐξικνεῖται ἡ ὄρασις αὐτοῦ: Τὰ πειράματα ἀποδεικνύουσιν ὅτι αὕτη εἶναι λίαν περιορισμένη, ἄγνωστος ὅμως εἶναι ἡ ἐνέργεια ἐπὶ τῶν ἀπλῶν ὀφθαλμῶν.

Τὰ ὄργανα τῆς ὄρασεως τῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ βιούντων ἔντομων, κυρίως τῶν οἰκούτων ἐν σπηλαιῶσι καὶ ὧν αἱ μορφαὶ εἶναι τόσῳ παράδοξοι, εἶναι ὑποτυπώδη· παρίστανται ὑπὸ ἀπλῶν προεξοχῶν ἐν τῷ κέντρῳ τῶν ὀφθαλμῶν ἐκτείνονται νευρικὰ νήματα. Ἐν τούτοις δὲν δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι τὰ ζῶα ταῦτα εἶναι ἀναίσθητα εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ φωτός, διότι μόλις ἐκτεθῶσιν ἐν τῷ φωτὶ, ἀμέσως σπεύδουσι ν' ἀπαλλαγῶσιν αὐτοῦ, καὶ δεικνύνται κατεστеноχωρημένα.

[Ἐπεται συνέχεια]

Ν. Χ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

ΝΟΟΣ ΔΙΕΓΕΡΤΗΡΙΑ

67 — 69.

Τρία αίνιγματώδη ποιήματα

Α'.

"Άλλο τι οὐδὲν ὑπάρχει φίλτερον, ἡδύτερόν μου...
Οὐδ' αὐτός ὁ Πλάστη; ἔχει μείζον ἢ τὸν θησαυρόν μου...
"Ἡ, τὸ πρῶγμα ἵνα εἶπω κατὰ τρόπον ἄμ' ἄλλοισιν,
Τοῦ Θεοῦ ἐγὼ τὸ βᾶθος εἶμαι καὶ τὸ μεγαλεῖόν...
Εἶμ' ἢ ἀνεξάντλητός Του ὑπερτάτη ἰδιότης
Καὶ ἐνδόμυχος οὐσία.

Κ' ἐμοῦ ἄνευ τί σημαίνει ὄλη ἢ αἰωνιότης,
"Ὀλη ἢ ἀθανασία;

"Ὅ,τι εἶν' Ἐκεῖνος εἶμαι... ὄνομά μου τ' ὄνομά Του,
"Εργονμου καὶ πᾶν Του ἔργον... ποιήμα μου ποιήμα Του.
Εἰς μὴδὲν ἢ χάος πάλιν ἐπιπτεν ἢ Κτίσις πᾶτα,
"Ἄν νὰ τὴν ἐγκαταλίπω ἡδονάμην ἀποπιᾶσα...
"Ἄλλ' ἐμοῦ παντοῦ παρουσίας καὶ τὸ πᾶν δημιουργεῖται,
Θαυμασιῶς κ' αἰωνίως συντηρεῖται καὶ κινεῖται.
"Ὅ,τι καθ' αὐτὸ συνέχει καὶ ζωογονεῖ τὴν Φύσιν
Εἶμ' ἐγὼ κυρίως... λέγει τοῦ αἰνιγματός τὴν λύσιν!

⊕—⊕

Β'

Εἰς τὴν θέλησιν μεγάλως ἐπιδραῶ βουλή καὶ ὄρη
Δύναμαι νὰ ἐκτοπίσω, τ' οὐρανοῦ ἀγία κόρη...
Μάκαρδοσις μὲ κατέχει θησαυρὸν εἰς τὴν ψυχὴν!
Ἰερὰν γενῶν δυάδα : σεβασμὸν καὶ προσευχὴν...
Τὸν στηρίζω, δὲν φοβεῖται... νίκας θαυμαστάς ἐλπίζει,
Καὶ ἔχθρων καὶ ἐναντίων, ὡς ἐγὼ, οὐδὲν ὀπλίζει...
"Ὅστις πλὴν δὲν μ' ἔχει ἔρμα καὶ ἐρόδιον τοῦ βίου,
Οὗτος ὡς ἐντὸς πελάγους κλυδωνίζεται ἀγρίου
Καὶ ἀπύστως κινδυνεύει, ὁ Θεὸς ἂν δὲν τῷ στείλῃ
Ἄρωγὴν, νὰ βυθισθῇ που εἰς αὐτὸ ἢ ἐξοκειλῇ...

⊕—⊕

Γ'

Μάγισσα, σειρήν γλυκεῖα εἰς τὰ τῆς καρδίας βᾶθος
Πόσον τὴν ἀνακουρίζω ὅταν αἰωνῶνται τὰ πύθη!
"Ὅταν λύπη τὴν μαστιζῇ καὶ δόνη φοβερά,
Τῆς ζωῆς περὶ τὰ νέφη ὡς ἀκτίς τις ἱλαρά...
"Ὡς παρήγορος ἀστὴρ τις ὑποφώσκω ἀνατέλλων
Εἰς ἀμηχανίας πλήρη ἐναγώνιο ψυχὴν...
Ἄδελφὴν φιλάτην ἔγω τὴν βαθεῖαν τῆς ψυχῆς...
Παρελθόν, παρόν, δὲν βλέπω... ἀνεύρω εἰς τὸ μέλλον...
Κ' εἶτι ὅταν τοῦ θανάτου τὸν θνητὸν καλῇ τὸ φάσμα
Καὶ δεινῶς τὸν ἀπειλῇ
Εἰς τὸ οὐς τοῦ ψιθυρίζω σιγανὰ θά ζήσης!... ἄσμα
"Ὅπερ τὸν κατακχελεῖ...
Κ' ἐπὶ τῆς ἐσχάτης κλήνης
Κ' ἐν τῇ πανυστάτῃ ὡρὰ τὸν καταπληρῶ γαλήνης!...

⊕—⊕

Λύσις, καὶ αὐτὴ αἰνιγματώδης, τοῦ Γ'

"Ἐν τινι πυλίδι πάλαι, πλήρει οὐρανίων δώρων,
Τὸν κατώτατον κατεῖχον, τελευταῖον μόνη χῶρον...
Κ' ἐκλιπόντων τέλος πάντων τῶν καλῶν τῆς τῶν ἀφθόνων
Ἐναπέμνενα καὶ πάλιν ἀγαθὸν ἐγὼ τὸ μόνον!...

70.

Εἶμαι εὐμορφὸν τι ἄθος καὶ συνάμα νεανίας :
Κάλλος τῆς μυθολογίας...
"Ἄν τὴν πρώτην συλλαβὴν μου
Ἄραιων, ὄξυτονίσης, φίλιτε, τὴν τελικὴν μου,
Τότε γίνομαι φυτὸν
Εὐκαμπιον, ἀγαπητόν,
Οὐ τ' ἄθρα κλωνία δένδρα περιβάλλουσ' ἰσχυρά
Καὶ μεγάλα καὶ λαμπρά
Σύμβολον δὲ θεωροῦμαι τότε ἀρετῆς σπανίας
Ἐν τῷ κόσμῳ, τῆς φιλίας.

71.

Εἶμαι ὅπως εἶμαι τόπος,
"Ἄν τὸ γ μου ἀραιρέσης
Τρέχουσιν νὰ μὲ συλλάβῃς πού ποτε θὰ εἰμπορέσης :
"Ὅμως γίνομαι καὶ νότος κατατρέγουσ' ἀπανθρώπων
Τὸν νοσοῦντα ὑπ' ἐμοῦ...
Πλὴν τὸ χ εἰς ψ νὰ τρέψῃς σὺ πρὸς τοῦτο ἐνθυμοῦ!

72.

"Α, βαδίζης, συμβαδίζω' σταματᾷς καὶ σταματῶ'
Κάμνω πᾶν, πᾶν ὅ,τι κάμνεις, ὀίγως κἄν νὰ σ' ἐρωτῶ...
Μὴ ζητήσης νὰ μ' ἐγγίσης ἐπειδὴ θ' ἀπατηθῆς...
"Ἄν νὰ μὲ συλλάβῃς τρέχης, σοῦ ἐκφρεύω παρεούθως...
"Ἄν καὶ εἶμαι καὶ δὲν εἶμαι, πλὴν, περιέργων! πηθεῖς
Εἰς τὴν ὀροσερᾶν καὶ θείαν
Μίγον μου ἀνυπαρξίαν
Μετὰ θερμότητος πόθου κάποτε ν' ἀναπαυθῇ!...

73.

Πέθος εἶμαι τοῦ στομάχου, τοῦ μαστοῦ, τοῦ ὀφθαλμοῦ,
Πλὴν καὶ προῖον θαλάσσης, λίμνης ἢ καὶ ποταμοῦ...
"Ὡς τοιοῦτο δὲ προσόδους κάμνω πάντοτε λαμπρὰς
Καὶ τοῦ γέλωτος ἐκρήξεις προκαλούσας ἠχηρὰς...

74.

Ποιμὴν νέος, τόσην χάριν ἔλαβον παρὰ Κυρίου,
"Ὅστε νικητῆς ἐχθροῦ μου ἀνεδείχθην πελωρίου...
"Εφκλον ὠδᾶς ὑψίστης, πλήρεις ἄκρου μεγαλείου,
Καὶ ἐπράνον τὰ πάθη βασιλέως τρισαλλίου...
Σώζονται εἰς τὰς ὠδᾶς μου προφητεῖαι μου μεγάλαι...
Τέλος, ἀναξ ἀνεδείχθην περιφύμου ἔθνους πάλαι.

75.

"Ἄνευ ρῶ ἂν μ' ἐκφωνήσης
Κ' ἐν ταῦτῳ μ' ἀνατονίσης,
Εἶμαι ζῶν θεητικόν...
Μετ' αὐτοῦ δέ, τοῦ προσώπου μέρϊον κοσμητικόν...
Φ. Α. Οἶ.

ΔΥΣΕΙΣ ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ ΤΟΥ Ζ' ΤΕΥΧΟΥΣ.

60. Ἀνδρομάχη.—61. Ἀστυάναξ.—62. Ἀχιλλεύς.—
63. Πίνδαρος—Κόρινθα.—64. Ἀσπασία ἢ Περικλέους.—
65. Ἀγλαΐα.—66. Ποῦ-νοῦς-οῦς-ὄς.